

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA.
 Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se înapoiază.

Muzica viitorului politic.

Viena, 27 Mai.

Autorul acestor rânduri a avut zilele trecute buna ocazie să stea de vorbă cu mai mulți bărbați politici austriaci și să afle interesante indicații în ce privește atitudinea cercurilor politice de cădere în chestiunile mari de actualitate.

Se știe că acuzațiunea care s'a formulat cu deosebită predilecție în timpul din urmă în contra conducerii politice externe a monarhiei a fost lipsa de consecvență și de program. Se afirma și se mai afirmă că factorii conducători austro-ungari ar fi fost surprinși de desfășurarea vertiginoasă a evenimentelor externe și că ar fi pierdut chiar dela început firul unei atitudini energice și logice. Factorii conducători au ajuns astfel în situații atât de dificile, încât numai sacrificând o parte din prestigiul de mare putere al monarhiei și aducând jertfe materiale formidabile au putut să iasă la lumină din durerosul impas în care intraseră din lipsă de pregătire și prevedere necesară. Unii au întocmit, cu calendarul în mână, o adevărată statistică asupra înfrângerilor îndurate de diplomația austro-ungară în firul evenimentelor iscate din Balcani. S'au fixat inconsecvențe eclatante și contradicții isbitoare între ceea ce au declarat într'un moment dat diplomației noastre și între ceea ce au trebuit să facă cocoloșiți de torentul evenimentelor.

Intre cunoscuta declarație a contelui Berchtold, că monarhia nu va admite jignirea statului quo în Balcani și între punctul până la

care s'au desfășurat azi lucrurile, e o distanță aproape amețitoare. Această distanță, acest drum e plin de cotituri și întretăiat de stavili puțin glorioase... Să ne reamintim un singur caz marcant numai: Năvălirea trupelor sârbești în sandjacul Novi-Bazar a fost declarată de un neîndoios *casus belli*, iar când trupele sârbești inundaseră sandjacul, diplomația austriacă a trebuit să se resemneze rapid, nepunând nimic schimba din acel *fapt împlinit*.

De-atunci și până astăzi programul diplomatic, improvizat și lipsit de coherența consecvenței, a fost redus mereu, încât în cele din urmă nu rămase din el decât o singură pretențiune, aceia referitoare la Scutari, pe care monarhia nu voia să-l cedeze Muntenegrului.

Înainte de a continua, trebuie să ne oprim aici și să constatăm în adevăr și anume că, atât ministrul de externe al monarhiei, cât și înalții lui colaboratori în politica externă, sunt singuri deprimați vădit de multele insuccese ce au avut și simt în conștiința lor îndoit azi greul marelui răspunderi și pentru cele trecute și pentru cele viitoare. Ei sunt azi nevoiți să aștepte o clarificare generală a complicațiilor din Balcani și numai pe urmă să ia o atitudine lămurită întemeiată pe-un program mai consistent și mai explicit decât până acuma. Până atunci vor continua să satisfacă curiozității legitime a opiniei publice prin declarații și comunicări mai mult dodonice, decât categorice.

Un singur punct fix deslușim azi în atitudinea diplomației noastre. E vorba, anume, că monarhia caută să cimenteze legături multiple cu Bulgaria, în scopul ca ajutată de alianța

bulgară să poată stavili expansiunea pansârbească la sud. Se afirmă că regele Ferdinand al Bulgariei ar fi dat garanții personale în ce privește realizarea acestei alianțe. Insuși primul ministru bulgar, Gesov, care are vii antipatii pentru Austria, ar fi adoptat planul din considerații superioare, între cari, înainte de toate, năzuința bulgarilor de-a se emancipa de sub tutela Rusiei, mai ales acum, când simpatia Rusiei se concentrează demonstrativ asupra Serbiei. Înțelegerea austro-bulgară are ca obiectiv în deosebi chestiunea macedoneană, a cărei aranjare definitivă va urma numai după pacea prăzile războiului balcanic se vor fi împărțit deplin.

Cercurile politice austriace sunt adecă convinse, că lichidarea temeinică va urma numai după împărțirea prăzilor între actualii aliați în Balcani. Toate teritoriile macedonene cari revin azi Serbiei, vor fi atunci hotărâte Bulgariei. *Tot atunci se vor realiza și dezideratele României cu privire la teritoriile locuite de a-români.* Aranjarea se va face în sensul dorinței Austriei, ca curentul sudslav să fie reprimat și după puțină vreme cu desăvârșire. Această dorință prezidează la conceperea viitoarelor planuri și ea normează de acum atitudinea viitoare a monarhiei în toate chestiunile balcanice. Gravitatea pericolului sudslav pentru existența și consolidarea monarhiei a fost în timpurile din urmă recunoscută în toată importanța ei de cercurile dela Viena, și dacă pajura cea cu două capete nu voiește să-și mărginească viitoarele sboruri la piscurile Carpaților, drumul spre marea Egeică trebuie tăiat și curățit din vreme, până încă nu s'au înălțat în calea ei un simbol nou și plin de

Plantele de leac cari pot fi cultivate*).

De Victor Stanciu.

1. Isma.

Poate fi a) *Isma bună* (Mentha piperita L.) numită și Isma de leac, Mintă de grădină. b) *Isma creată* (Mentha crispa L.) numită și Mintă creată. c) *Isma broaștei* (Mentha aquatica L.) în unele locuri numită și Isma apei, Isma broștească.

Cine nu cunoaște isma? O găsim în leagățul copiilor unde se pune în credința că aduce noroc și o găsim sădită pe morminte. În grădinița de flori, în câmp, pe lângă riuri și în păduri se găsește în tot locul și nu e mirare dacă e atât de des pomenită în cântecele populare. Crește de 1/2—1 m. de înălțime cu tulpina în patru dungi, frunze adânc fereștruite și în parte păroase, stau câte două față în față. Florile sunt albe-rozice sau violace. Înflorește din Iunie până în August.

Din isma se pregătește în fabrici: Oleiul de isma întrebuințat în farmacie la dresul leacurilor cu miros greu. Câteva picături din acest olei pe zahăr îndepărtează durerile de stomac și de cap; adăugat la bomboane produce bom-

boanele de mintă; cu cretă se întrebuințează la fabricarea unui praf de dinți bine mirositor.

Leacuri de casă: Din frunze se poate pregăti ceaiul, care îndepărtează durerile corpului inferior, ajută mistuirea vindecă durerile nervoase ale stomacului. Ceaiul se pregătește așa că amestecăm 4—5 gr. de ismă într'un sfert de litru de apă fierbinte. Sunt oameni cari beau în fiecare dimineață câte un pahar de ceai de ismă și au o față rumenă și sănătoasă. Isma fiartă în jumătate apă și jumătate vin (întrebuințând-o un timp oarecare așa că bem în fiecare zi câte un pahar), îndepărtează mirosul greu al respirației.

Are multe alte întrebuințări și așa nu e nici o mirare dacă e foarte căutată. *Însă pe cât e de valoroasă isma bine conservată și pregătită pe atât de fără de valoare e cea rău uscată.* La ismă se adună frunzele înainte de înflorire sau în timpul înfloririi. Cosim isma și o ducem într'un loc umbros unde îi despoiem frunzele și le lăsăm să se usuce în umbră. Trebuie să dăm o deosebită atenție ca să nu o bată razele soarelui, căci își pierde mult din pret. Frunzele mari și bine conservate ne dau produse de mai mare valoare decât atunci când nu culegem frunzele de pe tulpină. *1 q. (100 kgr.) de ismă (tulpină și frunze) se poate vinde cu 60—80 cor. 1 q de frunze de ismă despoiată se poate vinde cu 120—200 cor. Un jugăr catastral produce 8—12 q de ismă uscată din care 6—8 q sunt frunzele. Venitul brut pe un jugăr cat. poate fi 1600 cor.* Atât nu produce pământul dacă-l plantăm cu altceva.

Isma bună și isma creată crește mai ales prin șesuri în pământ bun. Isma broaștei crește mai bine în locurile apătoase. Efectul vindecător și în privința valorizării nu e deosebită între cele trei feluri de ismă. Ori unde le-am cultiva, trebuie să pregătim pământul de mai înainte arind afund de cu toamnă și mărunțind pământul cel puțin cu o grapă primăvara.

Isma o sporim prim mlădițe. — Mlădițele le tăiem vara și le desvoltăm rădăcinile ca la vița de vie. În Maiu le plantăm în șire de câte jumătate metru depărtare și ceva mai des decât firele de cucuruz în rânduri. Pentru un jugăr avem lipsă de aproape 33.000 de mlădițe. Plantațiunile trebuie să le săpăm și să le plivim să nu le încească buruienile. Plantațiunile bine îngrijite produc de 2—3 ori mai mult decât cele neingrijite. E bine să le cosim cât mai jos, altcum otava nu mai e așa frumoasă; în locurile unde e prea sus cosită trebuie să-i rupem mlădițele necosite. Într'un an putem să o cosim de 2—3 ori. Plantațiunea odată făcută se păstrează 4—5 ani.

2. Roișița.

(Melissa officinalis L.) numită și larba stupului, Mătăcină și Melisă, în părțile Năsăudului se chiamă Mintă turcească, în Bucovina larba roilor, e deasemenea foarte cunoscută. Poate chiar din acest motiv are atâtea numiri.

E de 50—60 cm. înaltă. Înflorește din Iulie până în Septemvrie. Înainte de desvoltare florile sunt galbene mai apoi albe puțin roșietice.

* Vezi articolul nostru de azi „Un izvor de sănătate câștig”, în pagina a doua.

tineretă... Cine știe, însă, dacă înfrigurarea cu care se elaborează abia acum un plan în consecință, nu e prea tardivă!

Preocupățiunile monarhiei de a se înarma din vreme împotriva propagandei sudslave, scot pe întâiul plan chestiunea *trialismului*. În adevăr, înfăptuindu-se *trialismul*, slavii dela sud ar fi înzestrați cu autonomii naționale largi, în cadrele cărora energiile curentelor slave ar putea să se concentreze în activități naționale pentru decenii întregi, și monarhia ar câștiga timp de reconfortare internă. Dar în calea *trialismului*, după cum știm, stau dușmani neîmpăcați, *ungurii*. În perspectiva diplomației se ivesc deci mari necesități, — între ele aceea de-a se da o nouă și radicală opusă tendință politice față de Ungaria.

In atenția preoților și învățătorilor noștri.

Un izvor de sănătate și câștig.

Plantele de leac.

Arad, 28 Mai.

La academia de agricultură din Cluj se vor ține din 29 Iulie—6 August cursuri despre plantele de leac. Cursurile acestea se țin pentru preoți și învățători, cari ajungând în contact cu poporul, să poată răspândi cunoștințele folosite despre plantele medicinale. Se va stăruie în acestea cursuri asupra felului cum trebuie să culegem, să uscăm, să pachetăm și să valorizăm plantele de leac. N'or fi lecții practice. Ar fi bine ca să ia parte cât mai mulți dintre preoții și învățătorii noștri ca să cunoască plantele, cari pot fi un bun izvor de câștig pentru sătenii noștri. Ministrul de agricultură ung. face și oarecare favoruri celor ce se adresează lui (locuință gratuită și 64 cor în bani) în o rugare înaintată prin direcțiunea academiei de agricultură din Cluj.

Ziarul nostru anunță și de astădată publicului un nou ram de economie, care ar putea să aibă un mare viitor. Timpurile noastre deluroase sunt cele mai potrivite pentru colectarea și cultivarea plantelor medicinale. La noi s'au mai ținut conferințe despre importanța plantelor de leac, înșirându-se cele cari ar putea fi cultivate, dar publicul mare nu a luat cunoștință nici despre conferințe, nici despre începuturile ce s'au făcut ici-colea.

Abia se mai găsește câte o bătrână care să

cunoască importanța ce o au plantele la vinderea diferitelor boale. În timpurile mai vechi, cunoștințele medicale se reduceau la cunoașterea diferitelor plante de leac. Astăzi cu progresele uimitoare ale științei medicale, leacurile de casă și indeosebi plantele de leac încep să fie aproape cu totul uitate. Plantele din jurul casei noastre le cumpărăm cu bani scumpi din farmacie. Cumpărăm din alte locuri buruienile, de cari nu ne putem mântui grădina. Mai vezi unde și unde adunându-se flori de soc, de teiu, de mușeșel, dar numai și numai pentru trebuințele proprii, aproape nimeni nu se gândește la o valorizare a lor, deși abia este un ținut „mai binecunoscut cu buruiene” decât plaiurile noastre.

Sunt destule motive să începem și noi cunoașterea și valorizarea plantelor de leac. Adunându-le și valorizându-le ne facem un venit pe care azi nu-l avem, iar munca ce o depunem e cât se poate de mică. Ca medicamente de casă încă ne pot aduce servicii neprețuite.

Trebuie să ne gândim că sunt multe localități în cari abia își pune medicul piciorul odată pe an; nu doar fiindcă acolo ar fi sănătate și belșug, ci tocmai fiindcă acolo stăpânește sărăcia și boalele, cari fac suita acestei cucoane. Să nu ne închipuim că prin faptul, că sătenii noștri vor cunoaște mai multe medicamente de casă s'ar reduce venitul medicilor spre răul sănătății publice. Cu cât vor cunoaște la sate mai bine medicamentele populare de casă, așa dar cu cât cunoștințele igienice vor fi mai multe, cu atât vor cerea mai des să se împărtășească de binefacerea științei medicale. Iar valorizarea plantelor de leac ar putea aduce oarecare bunăstare în locurile, unde în lipsa cunoștințelor de acest fel, plantele se nimicesc pe câmp și în păduri neîntrebuțate. Acei cari au o mai bună stare materială îngrijesc mai mult sănătatea. O vor simți aceasta indeosebi medicii în anul acesta de criză financiară.

Cultivate în măsură mai mare, plantele de leac aduc venite de patru, de cinci ori mai mare decât acelaș pământ cultivat cu cereale. Anumite plante de leac pe un jugăr cat, de pământ ne aduc între 1000—1600 cor. anual.

Abia mai este școală care să nu aibă o grădina școlară. În o parte a grădinii școlare și-ar putea cultiva învățătorul plantele medicinale. O parte a lucrului: plivitul și săpatul ar putea să le îndeplinească cu elevii în orele de economie practică și ar putea avea pentru el un câștig de cel puțin 1000 cor. la jugăr, ear pentru elevii exemplul și învățătura cari sunt cel puțin tot atât de mult vrednice. Comitetele susținătoare de școală ar putea da învățătorului un teritoriu anume, pe care el să-l planteze cu plante medi-

cinale, iar din venitul relativ destul de mare, ar putea căpăta jumătate școala, jumătate învățătorul și nu am fi siliți să recurgem la ajutor străin. Prin munca lor ar contribui și elevii la susținerea școlii și s'ar împărtăși și de cunoștințele folositoare pentru viață. Plantele bine îngrijite și preparate se pot ușor valoriza cu prețuri mari.

Pentru a face cunoscut cetitorilor noștri importanța ce ar trebui să dam acestui ram de economie, reproducem la foileton*) despre ismă, roiniță și nalbă-mare dintr'o broșură, pusă sub tipar, a profesorului V. Stanciu dela Sibiu.

Maghiarizarea școlilor românești din dieceza de Hajdudorogh. „Unirei” din Blaj i se comunică ordinul inspectorului școlar de Hajdudorogh, Jaczkovics, care dispune ca, încă în anul acesta, să se introducă limba maghiară în școlile populare. Inspectorul dispune, că dacă în anul acesta nu se va putea executa ordinul, limba maghiară să fie introdusă la începutul anului școlar viitor în toate școlile apartinătoare episcopiei de Hajdudorogh.

Vivisecțiunea conștiințelor s'a pornit deci cu întreg aparatul puterii de stat. Din pânțele nămilei troiane au ieșit cu întreagă armatura lor dușmanii! Cerem ca episcopii noștri să demunte fără întârziere papei dela Roma dispozițiile lui Jaczkovics și să nu odihnească până când nu vor fi făcut tot pentru salvarea celor 70.000 de Români torturați!

Cum își inchiupie Francisc Kossuth fuzionarea partidelor opoziționiste. Alaltăieri seara s'a ținut în clubul partidului kossuthist din Budapesta o conferință intimă. Președintele partidului, Francisc Kossuth a pregătit cu acest prilej o mare surpriză tovarășilor săi. El și-a precizat părerea asupra fuzionării fracțiunilor independente în următoarea propoziție: Toți acei membri ai partidului justhist, cari nu sunt mulțumiți cu conducerea lui Iulius Justh, trec pur și simplu în partidul kossuthist. Cei vre-o 14 deputați au fost cu totul buimăciți de cuminența președintelui lor, iar contele Mihail Károlyi, care era de față ca oaspe la această conferință văzând că Kossuth stăruie pentru punctul său de vedere, a plecat disgustat. Cu toate că s'a ivit această nouă piedecă, care probabil nu va putea fi înlăturată, deputații opoziționisti mai opti-

*) Vezi foiletonul nostru de azi „Plantele de leac cari pot fi cultivate”.

Tulpina e în patru dungii, cu frunze crestate puse față în față. Crește prin păduri, dar se cultivă și prin stupării.

Leacuri de casă: Ceaiul de roiniță (10 gr. în 1/2—1/3 l. apă) calmează durerile nervoase și se poate folosi la anemie, isterie, melancolie, colică de mișcă, la dureri nervoase de dinți urechi și cap. — Extractul de roiniță se pregătește din o cantitate oarecare de flori de roiniță puse în 3 părți de alcool și 3 părți de apă; se lasă 2 zile în căldură, se strecoară și se poate întrebuința cu bun efect la dureri reumatice, la strivături s. a. — Fiartă în vin și întrebuințată câteva zile întărește inima, creșterea, curăță pieptul și îndepărtează flegma. — Pe răni se poate pune roinița zdrobită, calmează durerile, răcorește și vindecă.

În farmacii se pregătește din roiniță oleul de melisă, prescris de medici la aceleași boale la cari le-am amintit și noi mai înainte.

Crește în pământ bun la șes. Se poate spori prin sămânță sau prin mlădite. Sămânța înainte de sămănat o punem 24 de ore în apă caldută și o sămănam într'un strat; o udăm de câteva ori și o îngrijim până când micile roinițe sunt de 4—5 cm. de mari. Atunci le plantăm în depărtarea în care se află firele de cucuruz unul de altul (30—40 cm. depărtare). Locul în care sădăm trebuie pregătit din toamnă, arat și gunoit, iar primăvara înainte de sădire arat din nou. După sădire săpăm și plivim plantațiunea.

La cositul roiniței trebuie să avem grijă ca

razele soarelui să nu o bată și să nu se bătucească, de aceea e consult să o punem afanată în o coră și să o ducem în șură sau casă, unde o despoiem cu îngrijire de frunze și vârfurile rămurelelor și căpătăm marfa cea mai valoroasă. Din frunzele sdrănuite și cotoare căpătăm marfa de calitate a doua. Un jugăr ne dă 6—8 q de roiniță uscată. Marfa de calitate primă se vinde cu preț foarte bun 1 kgr. 1—1.20 cor. Așa încât venitul anual al unui jugăr e cam 1000 cor. dintre cari 700—800 cor. e venit curat. Dacă mai adăugăm venitul ce ni-l aduce stupii din o grădină cu roiniță, munca puțină și câștigul aproape sigur, nu se poate îndeajuns sfătui să se cultive această plantă de leac.

Dacă o cultivăm pentru întâia oră e consult — și facem atenți la acest lucru — ca să legăm un contract cu un comerciant; altcum cultivându-o în măsură mai mică putem rămânea cu ea nevândută și o cultivăm înzadar. Dacă noi singuri nu o putem cultiva în o măsură demnă de export să îndemnăm și vecinii și cunoscuții să o cultive și ei, căci o cantitate mai mare găsește mai ușor cumpărători decât cantitățile mici. De altcum numai începutul e greu. Dacă am exportat odată în anul următor vine comerciantul străin și ne-o ia de acasă.

Plantațiunile de roiniță se pot întrebuința 4 ani și în fiecare an se poate cosi de 2—3 ori.

3. Nalbă-mare.

(Althae officinalis) se mai numește și Nalbă albă, e o plantă foarte cunoscută. Are flori ro-

zee mai rar albe și crește până la 2 m. înaltă. Planta se găsește prin grădini, dar și sălbatecă prin brădet. Crește bine numai în locurile umede, pe malurile râurilor. Dacă avem un loc apătos nici să nu încercăm să plantăm altceva decât Nalbă-mare, fiind cea mai căutată și mai bine plătită dintre toate plantele de leac. Din această plantă se pot întrebuința frunzele în Iunie și Iulie înainte de înflorire, florile din Iunie—Septembrie și rădăcina primăvara și toamna.

Leacuri de casă: Ceaiul de nalbă se pregătește așa că ferbem 8—12 gr. de rădăcină de nalbă în o litră de apă până când evaporează 1/4 a apei așa încât nu mai rămâne decât 3/4 l. Strecurăm ceaiul și-l îndulcim cu zahăr sau miere. E un medicament excelent la catar și dureri de pept (emolează tusea și escitările) se întrebuințează la catar de stomac și intestine, la secrețiune prea abundentă de fiere (gălbănare) urinare dureroasă și lues. — Sirupul de nalbă e de asemenea un medicament excelent la flegmă plămânilor la catar bronchial, tuse și dureri de piept. Se pregătește din 30 gr. rădăcină de nalbă lăsată 5—6 ceasuri în o compoziție de 20 gr. alcool de 90% și 0.6 l. de apă, se scutură din când în când ca să se abstragă uniform puterea rădăcinii. O scuturăm și o amestecăm cu 150 gr. de zahăr și o ferbem până când a rămas numai 0.6 l. de sirup. — Se mai face din Nalbă apă de gargarizat și apă pentru ochi ca compresă la aprindere de ochi: 1/2 lingură de floare se ferbe în o ulcică cu apă 5 minute, se stre-

Expozeul d-lui Titu Maiorescu.

A doua ședință secretă a Senatului român. — Blocul balcanic. — Tratatul de la Londra. — Conținutul protocolului din Londra. — Tratatul de la Sofia. — Memoriul României către puterile mediatore. — Circulara adresată miniștrilor străini. — Românii Macedoneni. — Textul protocolului din Petersburg. — Concluzia. — Discursul dlui Take Ionescu. — Alte discursuri.

București, 14 Mai n.

Ieri, Luni, a avut loc a doua ședință secretă a Senatului, în care d. președinte al consiliului a continuat expunerea actelor și fazelor mediațiunii în chestia diferendului româno-bulgar.

Blocul balcanic.

Statele creștine din Balcani formau blocul cunoscut și pot să vă spun că primisem și noi sfatul să ne alipim de acest bloc. Atunci am întrebat eu: ce este acest bloc balcanic? Și când am cunoscut rostul lui, atunci am spus că trebuie să așteptăm desfășurarea evenimentelor și împărțirea prăzii. Vă mai pot spune că s'a constatat că alianța balcanică nu se făcuse numai contra Turcilor dar că avea și alte dispozițiuni.

Astfel se știe acum, — și pot să v'o spun fiindcă azi e public — se știe acum că dacă Serbia era atacată de Austro-Ungaria, Bulgaria era obligată să-i dea ajutor. De sigur că în același timp dacă Bulgaria era atacată și ea de cineva — de România de exemplu, — atunci Serbia era obligată să-i dea un ajutor de 150 de mii până la 200 de mii de oameni.

Prin urmare, după cum vedeți, România era amenințată și de sus și de jos. Și în cazul acesta nu era mai indicat că trebuia în primul rând urmărit ca România să aibă ceea ce dorea fără să ajungă la război?

De altfel v-am spus că toate puterile ne îndemneau la pace. Germania ne-a spus: „Veți avea satisfacția cerută și onoarea beneficiului păcii”.

Firește că, dacă totuși nu s'ar fi putut obține pe cale pașnică drepturi pentru Românii-Macedoneni și rectificarea de graniță, eu n'aș mai fi fost părtașul păcii. Nu se putea însă să nu avem speranța triumfului nostru pe cale pașnică, atunci când știam că dela început însăși Bulgaria a recunoscut dreptatea noastră. De aceea am și așteptat momentul ca chiar Bulgaria să ne facă ea cea dintâi oferta.

Tratatul de la Londra.

În asemenea împrejurări, a venit d. Daneff, președintele Sobraniei la Londra și, după cererea noastră, la Londra s'a deschis discuțiunea asupra revendicărilor noastre. Din partea noastră avea imputernicire specială să trateze d. Mișu. D. Daneff avea asemenea imputernicire specială. D. Take Ionescu care se afla acolo în călătorie de vacanță a participat și dsa cu autoritatea și cu interesul ce se cuvenea, fără însă a trata dsa direct cu cineva. Trebuie să recunoaștem însă că participarea dlui Take Ionescu a fost din cele mai prețioase. Veți asculta după mine pe d. ministru de interne personal, care vă va da lămuriri în privința participării dsale.

D. Titu Maiorescu dă detalii asupra conduitei dlui Daneff și asupra onora din procedurile sale.

Conținutul protocolului de la Londra.

După încercarea dlui Daneff la Londra de a deplasa discuția s'a ajuns la protocol, care este semnat de d. Mișu ca mandatar al României și de d. Daneff mandatar al Bulgariei, semnat la 16 Ianuarie 1913, și s'au consemnat punctele până unde s'au putut înțelege acești doi delegați. Iată cuprinsul protocolului:

„Subsemnații Dr. Stoian Daneff, președintele Sobraniei și delegat al Bulgariei și Dr. Nicolae Mișu, delegat al României, întrunindu-se pentru a fixa punctele lor de vedere, ca să stabilească o înțelegere, au constatat:

1. Delegatul României ia act de declarația Bulgariei, că acordă autonomia școlilor și bisericilor române din Macedonia, cu subvenție din partea statului.

2. Delegatul României declară: pentru ca relațiunile de prietenie între cele două state să devină mai strins legate, este indispensabil o rectificare de frontieră, ca o garanție în viitor, și

propune ca noua linie de frontieră să plece dela Est de Turtucaia, până la Balcic inclusiv.

3. Delegatul Bulgariei consideră că cererea României de a rectifica frontiera este admisibilă în principiu. Insa este surprins să constate că, după convorbirile avute cu d. Take Ionescu, ministru de interne al României, rețea că Silistra și Balcic nu erau înțelese în rectificarea cerută, delegatul României o cere acum.

D. prim-ministru arată că d. Daneff nu putea fi împiedecat de a trece această frază în protocol, care de altfel n'are absolut nici o însemnătate din momentul ce s'a dovedit că afirmațiunea ce o conținea era inexactă.

Se mai prevede în protocolul de la Londra:

4. Bulgaria este gata să dărime forturile;
5. Bulgaria este gata să rectifice cele două unghiuri din actualul hotar.

Și se mai adăoga:

„Este bine înțeles că această propunere va fi valabilă numai după încheierea păcii”.

La 16 Ianuarie sosește acest protocol la București.

Atunci, noi întruniți în consiliu de miniștri, am hotărât că este inacceptabilă propunerea Bulgariei.

Firește că în asemenea împrejurări noi nu am fi dorit ca să lungim vorba. Dar ne-am întrebat: Se poate? Sau nu?

Tratatul de la Sofia.

Tratatul de la Londra se întrerupseră. D. Daneff se întorsese la Sofia. Atunci am însărcinat pe d. Ghica, ministrul nostru la Sofia să înceapă o altă discuție cu d. Daneff, aceasta fiindcă mi s'a spus că d. Daneff ar fi dispus la o nouă discuție.

După instrucțiunile primite dela București d. Ghica are întrevvedere cu d. Daneff, și la 29 Ianuarie la orele 3 noaptea d. Ghica ne trimite o telegramă sosită la 30 Ianuarie la orele 8 dimineața și prin care ne comunică următoarele:

„Președintele consiliului bulgar declară că cedarea Silistrei este imposibilă”.

Această telegramă ne-a dovedit că și la Sofia continuă dificultățile dela Londra.

La 2 Februarie avu loc o ultimă conferință la Sofia între dnii Ghica, Daneff și de data aceasta și Sarafoff, fostul ministru bulgar la Constantinopol.

În urma acestei conferințe se încheie următorul act:

Guvernul bulgar consimte la rectificarea frontierei și oferă:

1. Medži Tabia.
2. Cele două unghiuri.
3. Un triunghi cu baza la Marea Neagră, mai mare decât cel oferit la Londra.
4. Se prevede că în caz când negocierile nu se termină, tot ce se prevede în act este nul și neavenit.

Actul acesta este însoțit de raportul ministrului nostru, d. Ghica, care refuză propunerea. D. prim-ministru dă cetire raportului dlui Ghica și diferitelor comunicări făcute de ministrul nostru la Sofia, și constată cu această ocazie, în aplauzele Senatului, admirabila atitudine pe care a avut-o d. Ghica față de d. Daneff și față de guvernul bulgar în tot timpul diferendului.

După această întrevedere între dnii Ghica, Daneff și Sarafoff, — spune mai departe d. Maiorescu — neputându-se cădea de acord, d. Daneff a întrebat pe d. Sarafoff:

— Mai pot oferi ceva?

D. Sarafoff a răspuns scurt: „Nu!”

Memoriul României către puterile mediatore.

D. prim-ministru dă cetire apoi memoriului pe care dsa l'a adresat puterilor mediatore. În acel memoriu se spune că Silistra este „Simbolul României”.

misti tot mai cred în posibilitatea fuzionării fracțiunilor independiste.

Discuțiuni în camera austriacă. Ieri au avut loc în Reichsrat discuțiuni asupra situației politice interne și externe. Leutner, deputatul social-democrat, a spus că renunțându-se la sandiacul Novibazar s'a renunțat totdeodată și la Salonic; că politica lui Andrássy — de a fi cucerit întreg Balcanul de vest pe seama Austro-Ungariei — în cazul unei descompuneri a imperiului turcesc, nu mai poate fi luată în discuțiune fiind acum popoarele balcanice deșteptate la conștiința națională. Deși politica lui Andrássy a fost nu se poate mai îndreptățită. Conte Berchtold nu trebuia să pregătească terenul de războiu. Leutner desaproabă mobilizarea și ieșirile nesăbuite ale presei în chestiunile externe ale monarhiei când cu afacerea — Prohaska.

Contele Pantz, deputat creștin-social, a spus: apropierea între monarhie și Italia, pe care cu atâtă sânguință o utilizează ministerul de externe, trebuie întrebuițată în rezolvirea afacerilor din lăuntrul monarhiei (adecă la desnaționalizarea naționalităților! N. R.). Alianța dintre Austro-Ungaria și Italia, ar putea duce la legarea unei convenții marine: să nu poată o a treia putere să-și asigure hegemonia Mării Mediterane!! — Apoi Pantz a continuat: deslegarea chestiunii sud-slavă se poate face numai în urma unei înțelegeri comune între Nemții austriaci și Ungurii Ungariei!! Ia la cunoștință cu bucurie apropierea dintre Nemți și Unguri.

Zenker, deputat democrat, este de părere că atâtă vreme cât guvernul dă ascultare pretenziunilor agrarienilor, restabilirea relațiilor de prietenie cu statele balcanice e imposibilă. — consideră un atentat contra popoarelor dacă se va înfăptui realizarea cererilor de drept ale slavilor de sud (adecă: sugrumând pe slavii din monarhie, vor avea pace guvernantii monarhiei să intre în relații prietinoase cu slavii balcanici!! N. R.)

coară și se lasă să se răcească și adăugăm la ea 6 picături de spirit camforat. Se poate întrebuința la compresii făcute la ochi și la spălarea ochilor cu aprindere.

Crește în locuri umede deci la cultivare trebuie să fimem seama ca locul unde o păstrăm să fie apăsător sau în apropierea răurilor, căci în jurul răurilor se găsește pământ gras și apăsător.

Nalbă se poate spori din sămânțe și prin mlădițe. Mai ușor o sporim prin sămânță. O putem sămăna direct în locul în care va fi cultivată fără ca să ne facem lucru cu plantarea din straturi. Sămânța o punem în cuiburi de 40 cm. depărtare unul de altul. Sămănatul îl isprăvim prin Aprilie.

Plantatiunile de nalbă se pot întrebuința mai mulți ani dacă le cultivăm numai pentru frunze și flori, dar dacă vrem să valorizăm și rădăcina, atunci o scoatem la sfârșitul anului prim și numai în cazul că e prea slabă o lăsăm și pentru anul al doilea. Dacă vrem să valorizăm îndeosebi rădăcina atunci nu culegem frunzele și florile. În cazul acesta avem foarte puțin de lucru. După sămănat o plivim, în decursul verii și toamna în Noemvrie îi scoatem rădăcinile, le decorticăm (desfacem coaja), le tăiem în bucăți și le uscăm în un cuptor sau în o mașină de uscat poame.

Putem însă să-i culegem și frunzele și florile și să tragem folos triplu.

Venitul unui jugăr cat. poate fi între 1200—1500 cor.

mare, ar învăța. a ajutor elevii la cunoștințele bine oriza cu

ștri im- ram de are ismă, pusă sub biu.

din die. i se co- de Haj- ca, încă aghiară, că da- rta or- la înce- talele a- gh.

mit deci hântece- matura i să de- dispozi- că până irea ce-

zionarea s'a finit peșta o i, Fran- are sur- rea asu- urmă- artidului cerea lui lul kos- tului bui- contele această ru punc- tate că il nu va mai opti-

de leac

înaltă. lbatecă e ume- oc apă- a decât ai bine această unie și —Sep- a.

pregă- cină de borează cât % l. au mie- reri de între- la se- e) uri- bă e de flegmă reri de e nalbă 20 gr. ură din buterea cu 150 mas nu- Nalbă a com- floare e stre-

Am arătat în memoriu cum Bulgaria prin cărți poștale și hărți, răspândea ideea unei Bulgarii mari cuprinzând și Dobrogea. Am arătat cum colonelul *Cantariell* arată în cartea sa către soldați, că Dobrogea este o provincie bulgărească. Ministrul Bulgariei la Viena se mira de ce reclamăm Silistra. Când i s'a spus că sunt hărți în care Dobrogea este arătată ca bulgărească, el a spus că acestea sunt șvonuri neadevurate și născociri. În mod oficial nici la Petersburg nici la Paris nu se credea despre așa ceva. El bine când au venit actele doveditoare, am câștigat mult în fața Europei. Mai arătam în Memoriu că Silistra este cheia Dobrogei și că Bulgaria a cedat anumite puncte la Londra și la Sofia. Mai spuneam în memoriu că România cere ca hotarul să meargă până la Balcic. Aceste cereri, sunt bazate pe cercetările îndelungate ale ofițerilor de stat major, cari au crezut că trebuie obținut la mare mai mult decât triumful cu baza de 5 km.

Circulara adresată miniștrilor străini.

S'a trimis acest memoriu la Petersburg. După două săptămâni au venit unele observări de la Viena, observări cari au motivat o circulară la toate ambasadele.

Observarea de la Viena era că România nu trebuie să insiste asupra Silistrei, adăugându-se că dacă noi totuși vom insista și dacă vom reuși, va urma o dușmănie între România și Bulgaria de neîmpăcat.

Atunci, la 8 Martie am făcut o circulară care trebuia să se lase în copie miniștrilor străini. În această circulară spuneam că noi socotim argumentul inimiciei între Bulgaria și România ca fără valoare, fiindcă valoarea pământurilor câștigate de Bulgari face să uite ceea ce cedază. Apoi complicarea în perspectivă între beligeranți va face de sigur liniștită stăpânirea României. Dacă însă Bulgaria nu va ceda atunci desigur că România va fi împinsă să se amestece.

Românii-Macedoneni.

La 9 Martie am dat dlui *Mișu*, o telegramă în conținutul următor:

„Vă rog cereți ca numeroasele comunități macedo-române să fie încorporate la Albania. Limba administrativă să fie română și principiul general să fie înscris în constituția albaneză”.

D. *Mișu* a răspuns:

„Astăzi în reuniunea ambasadurilor am cerut ca 36 comune macedo-române să fie încorporate la Albania și ca limba să fie română. Primirea făcută propunerii mele este foarte pre-venantă”.

La 26 Aprilie, în urma unei noi intervenții din partea mea, prin care întrebam ce se va întâmpla cu Românii-Macedoneni cari au luat parte la război și ceream ca să nu fie urmăriți și să fie amnistiați, d. *Mișu* îmi răspunde că:

„Reprezentanții puterilor au recunoscut dreptatea cererii noastre însă, cu toată stăruința Germaniei, Austriei și Italiei, s'a spus că înscrierea amnistiei în tratat este imposibilă dar că amnistia va fi adoptată de toate statele balcanice, mai ales că toate statele balcanice erau interesate pentru supușii lor respectivi”.

Textul protocolului din Petersburg.

Am făcut toate eforturile pentru ca rezultatul mediațiunii să ne fie favorabil, mediațiunea în care chestiunea principală era Silistra întru cât ea devenise o chestie de prestigiu național, și cu eforturile noastre și cu bunăvoința puterilor am ajuns la următorul rezultat, pe care veți avea a-l accepta sau nu.

I. În urma examinării memoriilor și actelor prezentate de guvernele statului român și celui bulgar, puterile recunosc că Silistra trebuie

să fie a României. (Prin această redacțiune spune d. prim-ministru și care e datorită dlui *Delcassé*, puterile au voit să afirme că înțeleg să repare nedreptatea ce ni s'a făcut în trecut.)

II. Noua frontieră va pleca dela un punct în sus de Dunăre la aproximativ (environ) trei kilometri de periferia orașului, va tăia drumurile Rusclucului și al Șumlei tot la trei kilometri de periferia orașului, și va ajunge la noua frontieră.

III. O comisiune bulgaro-română va fixa noua frontieră în termen de 3 luni dela data protocolului.

Această comisiune va putea să albe recurs și la experți numiți de puterile mediatore.

IV. Locuitorii bulgari din orașul Silistra și din teritoriul cedat cari în 6 luni dela data protocolului vor declara că vor să părăsească aceste locuri, vor fi despăgubiți de România. O comisiune mixtă va fixa despăgubirile și comisiunea va putea să albe recurs la experți desemnați de puterile mediatore.

V. Conferința la act de angajamentul Bulgariei de a nu fortifica sau de a dărâma fortificațiile existente dela Dunăre până la Marea Neagră. Zona în care este astfel interzis de a ridica fortificații se va fixa în șase luni dela data protocolului de o comisiune mixtă care va putea să se ajute de experți numiți de puterile mediatore.

VI. Conferința la act de declarațiile Bulgariei, din protocolul dela Londra, prin care se asigură cuțovlahilor autonomie școlară și bisericească cu dreptul României de a subvenționa bisericele și școlăle, întru cât acestea vor fi frecventate de Români.

VII. Conferința constată bunele dispozițiuni ale Bulgariei și afirmă că puterile îi vor ține socoteală pentru sacrificiile pe care le face.”

Concluzie.

Acum d-lor, spune d. prim-ministru, după ce ați auzit această expunere, guvernul nu vă cere nici vot de încredere, nici aprobarea actelor sale.

Guvernul cere ca d-voastră să-l autorizați să pună în lucrare protocolul.

Să constatăm drepturile veșnice ale Românilor Macedoneni, să constatăm dacă trebuie să ni se atribute Silistra.

Atât prin urmare: se pune întrebare pentru punerea în lucrare a protocolului.

Tim să vă spun însă că România nu e obligată, pentru tot ceea ce a obținut, la nici un contra echivalent. România are mâinile libere și poate să-și aranjeze soarta cum va crede în viitor, fără să fie învâluită soarta României. Nu ne-am legat cu nimic față de Bulgaria, fiindcă nu se putea ca un guvern conștient de datorie să angajeze țara pentru un timp mai lung decât acela al răspunderii și al activității acestui guvern.”

După d. *Titu Maiorescu* a luat cuvântul d. *Arion*, care a declarat că Silistra este o compensațiune satisfăcătoare, a cărei cucerire cu armele ar fi costat viața a zeci de mii de soldați români.

Discursul d-lui Take Ionescu.

Spulberarea unei legende.

D. *Take Ionescu* începe prin a spune că e silit să vie cu o chestie mică după o chestie mare. Chestia mare este cea privitoare la politica externă a României în lunile din urmă și la hotărârea de luat în privința protocolului dela Petersburg. Despre

aceasta voi vorbi, -- spune d. *Take Ionescu*, atunci când voi fi auzit și glasurile cari vor critica acțiunea guvernului sau vor expune părerea că protocolul ar trebui respins.

Chestia mică este privitoare la o legendă care s'a cercat să se creze de mai multe luni de zile și la care am fost silit să nu răspund până azi într'un înalt sentiment de datorie.

D. *Maiorescu* azi citind protocolul dela Londra, s'a văzut acolo cum delegatul bulgar d. *Daneff* spune că „Este surprins să constate că după conversația cu d. *Take Ionescu*, din care rețesea că orașele Silistra și Balcic nu vor fi cuprinse în rectificarea de frontieră, delegatul României a avut la 12—25 Ianuarie o sesiune teritorială cuprinzând aceste două orașe și la 14—27 Ianuarie o nouă linie plecând dela vestul orașului și înglobând un teritor de două mai mare”.

D. Daneff și chestia Silistrei.

D. *Take Ionescu* spune că după sosirea protocolului din Londra deși el era păstrat ca un secret de guvern, imediat a transpirat această pretențiune a dlui *Daneff* și s'a creiat în contra sa legenda că la Londra a renunțat la Silistra. Din această cauză întrebarea dela cameră, dacă s'a renunțat la Silistra, și răspunsul dlui *Maiorescu* că nu s'a renunțat la Silistra cu adausul că nimeni n'a avut mandat să renunțe la Silistra. Intre afirmarea dlui *Daneff* care nu e precisă, căci zice că rețesea din vorbe și afirmarea d-sale că niciodată n'a renunțat la Silistra au fost oameni cari au preferat să creadă pe omul de stat străin în contra unui ministru român.

Azi d. *Take Ionescu* spune că poate vorbi liber.

D. *Take Ionescu* arată senatului că nu a vorbit cu d. *Daneff* decât de 4 ori: odată în București când d. *Daneff* a stat o oră la dsa venind dela Rege și trecând la d. *Ion Brătianu* și de trei ori la Londra.

La București d. *Take Ionescu* a indicat dlui *Daneff* rectificarea de frontieră care era necesară pentru ca România să fie mulțumită, în care rectificare Silistra era cuprinsă dela sine. D. *Take Ionescu* a explicat în lung ce a spus dsa că poate azi divulga din acea conversație.

Prima întrevvedere dela Londra.

La Londra am vorbit de trei ori cu d. *Daneff* și întotdeauna în prezența neîntreruptă a dlui *Mișu*, ba încă întâi vorbeau singuri *Daneff* și *Mișu* și apoi veneau împreună la d. *Take Ionescu*.

În prima întrevvedere d. *Daneff* nu a propus decât cele două colțuri cari intră în frontiera noastră și deși d. *Take Ionescu* i-a explicat că „situațiunea putea să devie periculoasă” și i-a ținut un limbaj foarte energic, d. *Daneff* nu a oferit mai mult dar a promis că va cere noi instrucții la Sofia. În această întrevvedere nici n'a putut fi vorba de vre-un punct special din cerințele României, d. *Daneff* neolterind aproape nimic.

A doua întrevvedere cu d. Daneff.

A doua întrevvedere a fost provocată de o declarație a dlui *Daneff* către d. *Mișu* că dsa personal nu mai poate trata deoarece d. *Maiorescu* ar fi spus dlui *Calincoff* că la București d. *Daneff* luase angajamente iar d. *Take Ionescu* ar fi spus același lucru dlui *Poincaré* la Paris în ziua de 1 Ianuarie st. n.

D. *Take Ionescu* a cerut prin d. *Mișu* întrevdere imediată cu d. *Daneff*, deoarece, după dsa, chestiunile de lealitate sunt mai presus de orice. De față cu d. *Mișu* a repetat dlui *Daneff* conversația pe care o avusese împreună la București și l'a întrebat dacă din această conversație nu era în dreptul său să spună dlui *Poincaré* că avusese impresia că d. *Daneff* personal este favorabil unei înțelegeri. D. *Daneff*, a recunoscut că da. D. *Take Ionescu* a adăugat că mai mult n'a spus dlui *Poincaré* că niciodată n'a zis nimănui că d. *Daneff* luase vre-un angajament, și pentru a lămurii lucrul a cerut dlui *Daneff* să întrebe pe ambasadorii francez și rus din Londra cărora d. *Take Ionescu* le spusese același lucru ca și dlui *Poincaré*,

In curând sosește

Cercul „REULOW!”

Prima reprezentație va avea loc în 29 Maiu n. seara, la orele 8 și 15 m. în piața Béla din Arad. Bilete se vând înainte în prăvălia de articlii de toaletă a lui RÓNA JENÓ, Arad, bulev. Andrassy, 18. Telefon: 233

escu, atunci
critica ac-

gendă care
uni de zile
nă azi din-

ela Londra,
d. Daneff
după con-
reieșea că
nse în rec-
nietei a avut
cuprinzând
rie o nouă
globând un

Silistrei.

irea proto-
a un secret
stă preten-
ntra sa le-
tra. Din a-
acă s'a re-
aiorescu că
nimeni n'a
e afirmarea
că reieșea
at n'a re-
au prelerat
contra unui

te vorbi li-

u a vorbit
București
dela Rege
ori la Lon-

at dlui Da-
a necesară
care recti-

D. Take Io-
a că poate

Londra.

d. Daneff și
dlui Mișu,
și Mișu și
scu.

propus de-
fiera noa-
cat că „si-
și i-a ținut

oferit mai
ucții la So-
ut fi vorba
omâniei, d.

d. Daneff.

de o de-
dsa perso-
rescu ar fi
aneff luase
spus acelaș

1 Ianua-

intrevede-
după dsa,
de ori ce.
eff conver-

ucurești și
ție nu era
că avusese

orabil unei
a. D. Take
dlui Poin-

d. Daneff
lămuri lu-
e ambasa-
a d. Take
i Poincaré,

Maiu n.

Arad.

letă a lui

fon: 233

și a și scris dlui Poincaré care i-a răspuns în termenii cei mai limpezi și această scrisoare a dlui Poincaré pe care d. Maiorescu a citit-o alaltăieri d. Take Ionescu a comunicat-o în copie dlui Daneff cu aceeaș explicație că pentru dsa, d. Take Ionescu, chestiunile de lealitate primează totul.

A treia și ultima întrevedere.

A treia și ultima întrevedere între d. Take Ionescu și Daneff, tot în prezența dlui Mișu, a fost Joi 3 (16) Ianuarie. În această întrevedere d. Daneff a adăugat pe lângă cele două colturi un triunghi având la mare o bază de 5—6 klm. sub frontiera actuală. D. Take Ionescu a citit întreaga conversație avută atunci cu d. Daneff.

Dsa a arătat dlui Daneff întâi mirarea că în propunerea sa nu se află și cedarea Medjidi-Tabiei, pe care cu câteva zile înainte ministrul de externe al Angliei Eduard Grey arătase dlui Take Ionescu că Bulgaria o cuprinsese într-o propunere făcută la București. D. Daneff i-a răspuns că trebuie să fie o eroare și cu toată insistența dlui Take Ionescu a menținut că trebuie să fie o eroare.

Ori știți, a zis d. Take Ionescu, că și d. Maiorescu a citit că această propunere fusese făcută la București de Bulgaria prin o notă remisă de ministrul Rusiei.

Relativ la propunerile dlui Daneff, d. Take Ionescu i-a răspuns:

„Mă pui în imposibilitate de a face ceva. Mă așteptam să am cu dta o mare bătălie în privința Silistrei, mă așteptam să ne batem și în privința Balicului, dar pentru tot restul, pentru acea gaură, Caverna (ce trou de Caverna) de exemplu, credeam că lucrul merge dela sine. Acceptați principiul și nu-mi oleriți ceva destul de serios ca să poată servi drept bază la o discuțiune”.

Aceasta nu înseamnă renunțare la Silistra. D. Take Ionescu arată cum aceeaș acuzație o făcuse d. Daneff și la adresa dlui Mișu. D. Take Ionescu citește o scrisoare a dlui Mișu în care îi arată că a trecut în protocol fraza dlui Daneff ca să aibă ceva negru pe alb. Niciodată n'a spus dlui Daneff că renunță la Silistra și nici nu putea să i-o spună.

Atitudinea ambadorilor.

D. Take Ionescu citește telegramele trimise la București, arată cum a comunicat ambadorilor gravitatea situației. Arată apoi cum ambadorul Germaniei a insistat pe lângă dsa să nu plece. Cum la 10 Ianuarie a fost convocat de Sir Grey la o conferință. Cum în urmă Sir Grey și ambadorul Germaniei l'au sfătuit ca înainte de a recurge la măsuri extreme să se accepte mediațiunea puterilor. La 13 Ianuarie primește telegrama dela București ca să se înapoieze. Atunci d. Daneff comunică că așteaptă noi instrucții și că în 24 de ore poate tranșa într'un chip sau altul. La 14 Ianuarie d. Take Ionescu scrie dlui Daneff că pleacă, acesta îl roagă să amâne plecarea și cum în urmă d. Take Ionescu a plecat la București direct, deși d. Maiorescu îi spusese ca să urmeze itinerariul care cuprindea o vizită la Berlin și la Viena. Ministrul de interne arată cum a comunicat primului ministru impresia ce a avut-o, că toate puterile doresc pacea și că ambadorul rus dela Londra i-a comunicat că nimeni nu vrea să audă de un război între noi și Bulgaria.

D. Take Ionescu a terminat spunând că în ce privește chestia cea mare va vorbi după ce se vor face criticile acțiunii guvernului.

În momentul acesta, când termin această corespondență, vorbește d. Ionel Brătianu. Vor mai urma la cuvânt încă dnii T. Ionescu și ministrul de războiu, gen. Hârjeu.

În cazul când discuția se va lungi senatul va mai ține și mâne o ședință, când apoi se va pune la vot adoptarea protocolului. Se poate însă că și astăzi să se ajungă la votare.

Este absolut sigur, că senatul va accepta protocolul.

Mâne sau poimâne se va întruni camera în ședință secretă. Deoarece însă la ședințele senatului au participat toți deputații, expozeul dlui Maiorescu și discuția în cameră va fi de scurtă durată. Până cel târziu Joi camerele române vor ratifica într-o ședință publică protocolul dela Petersburg.

PRIMUL CONGRES AL REUNIUNILOR FEMEILOR ROM. DIN UNGARIA.

Serbările dela Brașov.

Reuniunea femeilor române din Brașov convoacă primul congres al reuniunilor femeilor române din Ungaria pe ziua de 3 (16) și 4 (17) Iunie 1913 la serbătorile Rosaliilor în orașul Brașov

PROGRAMUL Congresului Reuniunilor Femeilor române din Ungaria.

Luni în 3/16 Iunie.

1. La 9 ore dim. Serviciu divin în biserica Sfântului Nicolae cu chemarea Duhului Sfânt.
2. La 11 ore. Deschiderea Congresului în sala festivă a gimnaziului român.
3. La 1 $\frac{1}{2}$ ore. Masa comună în sala Rașărașilor orășenești.

4. La 4 ore p. m. Visitarea Internatului Orfelinat.

5. Seara. Festivalul Reuniunii de cântări Brașov cu reprezentarea operei „Cavaleria rusticana” de Mascagni și a „Șezătoarei” de Dr. T. Brediceanu.

Marti în 4/17 Iunie.

1. La 10 ore dim. A II-a ședință a Congresului.

2. La ora 1. Intrunire la casa de tir unde se va putea lua masa, și în decursul după-amiezii distracții pe terasă, cântece și dansuri reprezentate de elevele Internatului-Orfelinat.

Mercuri 5/18 Iunie.

Eventuale excursiuni.

ORDINEA DE ZI a ședințelor Congresului.

Luni 3/16 Iunie.

I-a ședință. Inceputul la 11 ore a. m.

1. Cuvântul de deschidere de pres. Maria B. Baiulescu.

2. Constituirea adunării.

3. Constatarea Reuniunilor și a persoanelor prezente.

4. Pertractarea obiectelor:

a) Problema educațiunii fiicelor noastre.
b) Cultivarea sentimentului religios și îngrijirea lăcașurilor sfinte.

c) Cultivarea industriei naționale femeiești și păstrarea și perfecționarea motivelor naționale.

d) Educațiunea sistematică în gospodărie și industrie casnică.

e) Instituțiunile filantropice anume: îngrijirea bolnavilor, a celor lipsiți, a celor săraci.

f) Cestiunea înființării unui mare Orfelinat.

5. Pronunțarea în principiu pentru constituirea „Uniunii”.

6. Alegerea comisiunilor necesare pentru obiectele de sub a—f.

Marti în 4/17 Iunie.

A II-a ședință. Inceputul la 10 ore a. m.

1. Rapoartele comisiunilor.

2. Proiectul de statute.

3. Fixarea locului congresului viitor.

4. Constituirea provizorie a Uniunii.

P. S. Pentru a putea îngrijii de locuințe rugăm a ne înștiința cât mai de vreme numărul membrilor din delegațiune.

Reuniunile, cari voiesc să prezenteze memorii pentru punctele 1—6 din adresă, să le prezenteze subsemnatei până în ziua de 25 Maiu (2 Iunie) a. c.

Maria B. Baiulescu,
Brașov, str. Fântânii 31.

Situația internațională.

Neînțelegerile dintre aliați perzistă. — Atacurile continuă. — Pacea este în tot amenințată. — O alianță româno-turcă-bulgară? — Germania intervine în tratativele anglo-turcești. — Insula Cipru cedată Angliei. — Situația tulbură din Turcia. — Soarta insulelor Egee. — Rusia se pregătește de război.

Arad, 28 Mai.

Conflictul dintre aliați păstrează caracterul său grav. Guvernul sârb a comunicat oficial la Sofia că menține cererea de a se modifica tratatul de alianță pentru ca să fie trecute Serbiei localitățile din Macedonia pe cari le-a cucerit. Bulgarii continuă să ceară cu insistență ca să se respecte tratatul de alianță. Armatele concentrate stau gata de luptă. Puterile fac totuși continue demersuri ca să împiedece războiul, dar până acum perzistă credința că războiul este inevitabil.

Serbia și Grecia, tari de alianța lor care le dă încrederea că sunt absolut superioare Bulgariei, nu vor să cedeze cu nici un preț și ambele perzistă să țină ocupate militărește localitățile cerute de Bulgaria. Pe de altă parte armata bulgară este în plină revoltă împotriva guvernului din Sofia și în fiecare zi atacă armatele aliaților. Ultimul atac a fost îndreptat în contra flotei grecești. Faptul a produs mare indignare în Grecia, unde „Averoff” este considerat ca un fel de sfânt al Mării.

Este de sigur foarte importantă această stare a spiritelor, căci ea dovedește că acțiunea guvernelor este împinsă de enervarea generală spre rezistență. Este foarte greu guvernelor să facă concesii însemnate pentru că s'ar găsi în complet desacord cu opinia publică a țărilor lor. Pe de altă parte, nici târăgănarea nu poate fi întrebuintată, pentru că armata bulgară tocmai din cauza târăgănării se revoltă.

În sfârșit, până într'o săptămână lucrurile trebuie să se lămurească, fiindcă starea aceasta pe picior de război istovește puterile financiare ale statelor balcanice și le cauzează enorme pagube economice. Este vorba, după o ultimă telegramă, ca să se întâlnească Pașici și Gheșoff, pentru a căuta să stabilească o înțelegere. Știrea pare probabilă, fiind date intervențiile pe cari le fac marile puteri ca să silească statele aliate să ajungă la înțelegere pe cale pacinică.

După o telegramă din Londra astăzi ar trebui să fie semnat tratatul de pace între Turcia și statele balcanice.

E fapt că Bulgaria va grăbi semnarea acestui tratat, dar după cele întâmplate e foarte problematic dacă și Serbia și Grecia vor voi să-l semneze.

Refuzul Serbiei și al Greciei de a semna tratatul de pace ar însemna preluđuul unor noi complicații în Balcani.

Bulgarii în fața Salonicului.

Belgrad. — Bulgarii au ocupat toate pozițiile importante din fața Salonicului. Se pare că Bulgarii fac pregătiri pentru impresurarea Salonicului, pentru ca apoi într'un moment oportun să-l poată ocupa.

Londra. — În jurul Salonicului Grecii fac mari pregătiri de apărare. Trupele grecești au ocupat gara din Salamanli iar comunicația pe linia ferată Salonic-Seres este întreruptă. Podul de peste râul Ligovani este ocupat de Greci. Flota greacă din portul Cavala stă gata de plecare iar portul e subminat.

O alianță româno-turco-bulgară.

Bruxelles. — Ziarul „Indépendance Belge” anunță, după ziarul „Popolo Romano”, că pacea va fi încheiată probabil între Bulgaria și Turcia, într'u cât tratativele generale merg prea încet. Deasemenea, n'ar fi de mirare ca să se încheie o alianță româno-turco-bulgară. La aceasta făcea aluzie, acum câteva luni, primul ministru d. Titu Maiorescu.

Insula Cipru cedată Angliei.

Londra. — Telegramele din Constantinopol confirmă că Turcia a cedat definitiv insula Cipru Angliei, care e ocupată dela 1878 de Englezi.

Germania intervine în tratativele anglo-turcești.

Paris. — După cât află „Times” din Constantinopol, guvernul german a declarat guvernului din Londra și Porții că chestiunea portului Alexandrette nu o consideră de rezolvită, de oarece în golful Persiei are și ea interese. Germania cere să ia parte la tratativele anglo-turcești, iar reprezentantul Angliei să sprijinească la conferința din Paris interesele germane. Guvernul din Londra a adus la cunoștința Germaniei, că în această chestiune trebuie să trateze în primul rând cu Franta.

Situația tulbură din Turcia.

Constantinopol. — Perspectiva unor evenimente turburări interne continuă să neliniștească guvernul. Se iau tot felul de măsuri pentru menținerea ordinii. Posturile de poliție sunt pline de soldați, — ceea ce indică gravitatea situației.

Comitetul partidului pentru Uniune și Progres desfășoară o deosebită activitate. S'au ținut ședințe la care au participat și unii miniștri. Hotărârile luate n'au transpirat până acum în public. Secretul ce se păstrează asupra lor dovedește că partidul pentru Uniune și Progres pregătește o lovitură cu ajutorul căreia să se poată menține la putere și după încheierea păcii.

A sosit aici Konia, șeful suprem al religiei mohamedane, supranumit Celebi, care la urcarea pe tron a fiecărui sultan, îl încinge cu sabia istorică a sultanului Mehmed cuceritorul.

Soșirea aceasta neașteptată a produs o mare surprindere și unii o pun în legătură cu recentele ședințe secrete ale comitetului partidului pentru Uniune și Progres.

Rusia se pregătește de război?

Petersburg. — Duma continuând discuția bugetului, naționalistul Laskaroff a declarat că date fiind constelațiile europene, Rusia trebuie să se pregătească să poarte război pe două fronturi. Duma e gata a vota sumele trebuitoare pentru aceasta.

Soarta insulelor Egee.

Constantinopol. — Intre Italia și Turcia a intervenit un acord prin care se stabilește în amănunt evacuarea și restituirea insulelor Egee pe cari trupele italiene le-au ocupat în timpul războiului turco-italian.

Evacuarea și restituirea insulelor către Turcia va avea loc după încheierea păcii între Turcia și statele balcanice.

CRONICA ȘCOLARĂ

Dela despărțământul învățătoresc „Chișineu”. Despărțământul ppeș Chișineu al reu-niunei învățătorilor români dela școalele populare conf. gr. or. din protopopiatele arădane I—VII își va ține conferința de primăvară Vineri, 31 Maiu (13 Iunie) a. c. în comuna Curticium la școala conmembrului Mihail Dragoș.

PROGRAMA:

Ascultarea examenului.
Raportul biroului.
Raportul comisiei literare.
Cetirea eventualelor discuțiuni.
Discuțiuni asupra examenului.
Propuneri și interpelări.
Fixarea proximei ședințe.
Nădab, 6 (19) Mai 1913. Dimitrie Boar președinte. Traian Tabic secretar.
N. B. Fiecare coleg, cu ocaziunea conferinței este îndatorat a prezenta prezidiului datele monografice despre școala la care funcționează.

Procesul Lukács—Désy.

Arad, 28 Mai.

Decursul acestui proces scandalos, înscenat de opoziția maghiară pentru a răsturna actualul guvern, dar care va contribui și mai mult la discreditarea Ungariei în fața străinătății, a luat azi o întorsătură foarte nefavorabilă pentru prim-ministrul Lukács. Și, fasiunile fostului vice-președinte al direcțiunii instituției „Magyar Bank” Vajda Imre, și ale contelui Mihályi Károly, consfințite prin jurământul depus în fața tribunalului, par a da o lovitură primului ministru, care cu greu o va mai putea para. Că pericolul e mare reiese și din împrejurarea că Tisza voiește să sară în apărarea lui Lukács, cerând azi președintelui Balogh să fie ascultat și el ca martor la desbaterea de mâne.

Decurgerea de până acum a procesului are însă și un moment important pentru noi Români. Raportul fostului secretar de stat în ministerul de finanțe, Szterényi ne arată că bărbății dela guvernarea țării și în afaceri la aparență neînsemnate, sunt conduși de șovinismul rasei hunice.

Ieri după amiază, la orele 4, s'a continuat desbaterea procesului Désy-Lukács. Președintele Balogh a cetit hotărârea tribunalului referitoare la admiterea ascultării martorilor propuși pentru dovedirea acuzațiilor. S'a admis și ordonat ascultarea martorilor indicați de apărătorul Vázsonyi, tribunalul nu permite însă dovedirea panamalei de 16 milioane, care sumă afară de milioanele dela Magyar Bank ar fi încurs în casa partidului muncii dela alte institute și bănci pentru scopuri electorale. S'a urmat apoi la ascultarea martorilor în chestia casei dela Zlatna. Au fost ascultați martorii Kurovsky Zsigmond și Czeringer Alfred officianți la minele statului din Zlatna, consilierul ministerial Wahler Aladár, Deutsch Manó secretarul casei de păstrare din Alba-Iulia, dep. Mayer Ödön, apoi expertul Fábian Gyula, inginer la căile ferate în Alba-Iulia, Salgó Dezső, inginer regesc în Alud, Albini Iuliu notarul din Zlatna, Anghel Rosca, expert la tribunalul din Alba-Iulia, Baesilla Lajos, inginer de păduri în Zlatna și Vágo József, arhitect în Budapesta. Fasiunile acestor martori s'au referit la circumstanțele vinderii casei din Zlatna a lui Lukács și la pretuirea valorii casei din partea experților cu prilejul vinderii către stat a acestei căși.

După ascultarea acestor martori președintele Balogh a întrerupt desbaterea anunțând continuarea ei pe Miercuri la orele 9 înainte de amiază.

Ziua a doua.

Azi dimineață la orele 9 sala tribunalului din Budapesta era tixită de publicul, care aștepta cu nerăbdare agitată continuarea ascultărilor martorilor. Președintele Balogh ordonă cetirea actelor referitoare la vinderea casei din Zlatna. Pe un act al capitanatului minelor din Zlatna către ministrul de finanțe e scrisă notă: „Imediat Excelenței Sale, urgent”. La actul acesta Désy cere ca să se constate că actul e datat din 12 Decemvrie și a fost emis imediat în ziua următoare, în 13 Dec. Tribunalul constată acest fapt. Pe raportul consilierului minist. Wahler Aladár în care acesta a declarat propunerea casei de păstrare din Alba-Iulia de acceptată, Lukács a scris următoarea notă: „Aderez la părerea dlui secretar de stat”.

Se dă citire apoi raportului fostului secretar de stat din ministerul de finanțe din acel timp, Teleszky. Secretarul de stat e de părere

că cumpărarea e scumpă, pentru că sunt în el numai două locuințe, totuși cumpărarea trebuie făcută pentru că eventual va putea fi întrebuintat mai târziu, căci e de mare importanță ca în ținuturile locuite de naționalități casa să fie proprietate maghiară. După cetirea mai multor alte acte, toate referitoare la cumpărarea casei din Zlatna, președintele Balogh dă o pauză de mai multe minute.

După pauză apărătorul Vázsonyi cere ascultarea martorilor, citați pentru ziua de azi. Președintele împlineste această cerere.

Martorul Vajda Imre, fost vicepreședinte al direcțiunii băncii „Magyar Bank” fasioează că Elek Pál i-a spus, că cu prilejul prolongirei convenției de sare încheiate cu statul, el Elek Pál, a plătit o sumă anumită în casa partidului muncii. Aceasta s'a făcut pentru că altcum băncii i s'ar fi făcut dificultăți. Alegerile costă mult și fiind banca legată cu statul prin convenția de sare, a contribuit și ea în casa partidului muncii. Pentru convenția de sare — după cum i-a spus lui Elek P.— s'au dat 3 milioane, pentru refacții 1 milion, pentru contractul de comerț în afară de tară un jumătate milion. Martorul n'a văzut chitanțele despre sumele acestea, afară de una care se află în casa de bani alui Elek Pál. Tot Elek Pál i-a mai spus martorului că s'au plătit din partea băncii la o alegere 25—30 mii coroane. Din circulația de afaceri în afară de tară „Magyar Bank” a plătit 150 mii în casa partidului muncii. Aceasta martorul o știe tot dela Elek Pál. Suma de 4.500.000 banca a plătit-o de fapt și chitanța a eliberat-o fostul casar Paduch. Toate sumele aceste s'au indus în cărțile băncii sub poziții false. După ascultarea lui Vajda președintele ordonă o nouă pauză.

După pauză e ascultat contele Károlyi Mihály care declară că își aduce foarte bine aminte de chitanța care a eliberat-o Kázár Adolf despre 2.880.000 coroane. Elek Pál a dat clarificația la aceasta că între el și Lukács s'a încheiat o înțelegere în chestia aceasta, căci altcum încheierea contractului ar fi fost imposibilă.

INFORMAȚIUNI

Arad, 28 Mai n. 1913.

Grindină în comunele românești. După cum suntem informați, în mai multe comune din comitatul Alba-de-jos a bătut ghiață, mai mult în comuna Cerghedul-mare, unde a stricat holdele și viile. Când aducem aceasta știre la cunoștința publicului, nu putem, să nu îndemnăm din nou pe economii noștri, — a căror avere toată e recolta câmpului, — să-și asigure produsele contra grindinei. Prin aceasta își fac numai lor un mare bine, căci nenorocirea poate veni în tot momentul și omul, dacă rămâne neasigurat, — a pierdut tot. În comuna susnumită numai doi au fost asigurați. Aceștia își vor căpăta despăgubirea. Ceilalți nu. Azi, când avem bancă românească și anume „Banca Generală de Asigurare din Sibiu” care stă bucuroși la îndemână ori cui, nici un om cuminte să nu intre la se asigură. Până la seceriș mai avem cel puțin șase săptămâni, acesta e timp lung și dacă omul se asigură, poate fi liniștit. Adresați-vă la Banca Generală de Asigurare din Sibiu, care are reprezentanți în toate ținuturile și la ori și care bancă românească.

Informațiuni se dau gratuit.

Protestul societății „Dacia” împotriva știrii bunei autonomiei „Centrului Studentesc—Iasi.” Dela societatea academică română „Dacia”

Wällischhof

în Maria-Enzersdorf lângă Viena.

Sanatoriu și stabiliment de hidrotherapie. Dietetia sistem Dr. Lahmann. Tratament individualizat. Prospecto prin direcțiune și medicul șef. **Dr. Marius Sturza.**

din Cernăuți primim spre publicare următorul protest:

„Societatea stud. rom. „Dacia” din Cernăuți, întrunită în adunare generală la 21 Mai c., protestează împotriva stîrbirei autonomiei Centrului studentesc din Iași, din partea senatului universitar ale cărui ingerințe samavolnice sunt împotriva statutelor votate de primul congres al tuturor studenților români la Iași, aderează comitetului legal constituit și condamnă procedeele unor profesori cari se străduiesc pentru admiterea studenților evrei ca membri ai Centrului studentesc, considerând aceasta de protivnic intereselor superioare ale neamului românesc.”

In aceeaș adunare s'a constituit noul comitet al societății „Dacia”, pe semestrul adm. de vară 1913, în următorul chip:

Președinte: Gheorghe Chira, cand. în drept. Vicepreședinte: Toader Huțan, cand. în științele naturale. Secretar de externe: Nicolai Vîtrîuc, cand. în litere. Secretar de interne: Nicolae Grămadă, stud. în litere. Cassar: Leon Solonar, stud. în filozofie. Bibliotecar: Ștefan Chiras, stud. în drept. Econom: Clement Holca, stud. în științele naturale. Controlor: Gheorghe Teaciu, stud. în litere.

Nunta fiicei împăratului Wilhelm. Căsătoria singurei fiice a împăratului Germaniei, are o înaltă semnificație politică și ea constituie pasul decisiv pentru definitivă unire a imperiului german. În adevăr familia ginerului, familia domnitoare a ducatului de Braunschweig constituie singura disidență la unirea statelor germanice în imperiu. Cauza acestei certe, este regatul de Hanovra, alipit Prusiei dela 1866. Casa de Cumberland, era familia domnitoare în acest regat, și dela cucerirea lui, ea n'a recunoscut încă faptul îndeplinit. Pretențiile casei de Cumberland la tronul Hanovrei au adus nu numai răceală, dar, chiar ceartă între Guelfi și familia Hohenzollern. Ba ceva mai mult, la 1869 s'a format un partid politic în Germania, partidul guelfilor al cărui program era readucerea pe cale legală a cumberlandilor la tronul Hanovrei. Neapărat, cum va reduce casa domnitoare a Hanovrei pe străvechiul ei tron, partidul acesta n'o spunea. Partidul Guelf era în Germania singurul partid fără program și a fost multă vreme bătaia de joc a întregii prese germane. Cu toate aceste guelfii au avut și câțivi reprezentanți în parlament. Așa, între anii 1903 și 1906, erau în Reichstag șase guelfi. Iar acum nu e în parlament decât un singur guelf.

Intoarcerea acasă a rezerviștilor. În „Militärische Rundschau” de astă seară a apărut un comunicat despre dispoziția luată de monarhul ca rezerviștii și rezerviștii supletori din clasa 1902—1905 să fie concediați. E vorba deci de rezerviștii și rezerviștii supletori din clasele cele mai vechi cari au fost chemați în acel timp să întregescă contingentul armatei din Bosnia, Hertegovina și Dalmația. Comunicatul spune că concedierea se va face consecutiv, deodată cu înrolarea rezerviștilor mai tineri cari vor suplini locurile acelor.

Conform dispoziției demobilizarea se face cu zăbavă pentru că, din cauza situației internaționale nelimpzite, în Bosnia, Hertegovina și Dalmația nu se poate micșora actualul contingent. Dar de altă parte rezerviștii și rezerviștii supletori cari de luni deja au stat sub arme cu drept cuvânt pot pretinde să se poată întoarce în sinul familiei lor. Indatăce au fost chemați sub arme rezerviștii din clasele mai tinere și s'au stabilit la corpurile respective de armată, rezerviștii și rezerviștii supletori din clasele vechi vor fi concediați.

Să nu vînzîsemp, dar să tîrguești ieftin.
Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuiesc dar
**Wobele frumoase, ieftine
și bune**

Se 223—100

Un deputat ceh deținut la granița sârbească. Luni a fost deținut la granița de către jandarmeria din Zimony deputatul ceh Clofac (radical), în drumul său spre Serbia. După *Staatsrechtliche Korrespondenz* Clofac n'ar fi voit să meargă în Serbia cu scopuri politice, ci ca să reguleze o afacerea pe seama eroitorilor socialiști naționali cehi. În Zimony n'a fost lăsat să treacă în Serbia, cu toate că avea toate actele de călătorie în ordine. Mai târziu i s'a comunicat că jandarmeria de graniță a primit de vre-o două săptămâni instrucțiuni ca să nu permită trecerea celor zece deputați cehi — cum li s'a anunțat de către ministrul de externe — cari din motive politice vreau să intre în Balcani și să mijlocească împăcare între Sârbi și Bulgari. Deputații cehi planuiseră să facă călătoria în Balcani deja în timpul relațiilor încordate dintre monarhie și Muntenegru.

Clofac a cerut dela o mulțime de autorități, dela ministrul de externe, dela banul Croației și Slavoniei, dela Stürgkh și Sylvester, miniștri austriaci, ca să fie eliberat. — Până la limpezirea anchetei ce s'a pornit în chestia călătoriei deputaților cehi — deci și a lui Clofac — acesta e deținut în Zimony.

Pentru fondul de excursiune al elevilor dela institutul pedagogic din Caransebeș au binevoit a trimite obolul lor: „Murășanul” (Maria-Radna) 20 cor.; „Crișana” (Brad) 20 cor.; „Sebeșana” (Caransebeș) 30 cor.; „Banca populară” (Caransebeș) 20 cor.; d. avocat Dr. George Miclea 10 cor.; „Severineana” (Caransebeș) 10 cor.; total 110 cor. — Pentru bunăvoința și dragostea lor li mulțămesc în numele elevilor profesorii S. Evtuțian și G. Noaghea.

Nouă cancelarie advocațională. D. Dr. Moise Koós și-a deschis cancelaria advocațională în Salonta-mare, în casa Rozvány.

Diracțiunea Cordianei din Fofeldea roagă pe toți interesații a lua la cunoștință că dela 1 Iunie c. se strămută cu poșta dela Hosman la Nochrich. Dela data aceasta orice trimeteri să fie adresate: Hóföld, Ujegyház.

† **Emilia Varna n. Andercan.** A încetat din viață soția dlui preot-protopop din Asujen-de-sus Alexiu Varna, având etatea de 65 ani. Defuncta a lăsat în urmă 6 fii și numeroase rudenii. Fie-i memoria neuitată!

† **Preoteasa Maria Popa-Grama** născ. Rades, soția părintelui Vicențiu Popa-Grama, a încetat din viață Marti, 27 Mai. I-au rămas în urmă numeroși fii și rudenii. Odihnească în pace!

x Cea mai ieftină sursă de cumpărat sticlării, porțelanărie, lampe și obiecte artistice de lux. Cadre pentru tablouri se execută cu prețuri foarte moderate și prompt. **Fischer Mór, Arad, bulev. Andrassy Nr. 25.** Telefon prin oraș și comitat 568. (Fi 1135)

Cronica sportivă.

— Derby-Român. —

(33.200 lei, 2200 metri).

— Relații speciale. —

București, 13 Maiu 1913.

Marele premiu al **Derbyului-Român** rezervat cailor născuți, și crescuți în țară sau importați în anul nașteri s'a alergat Duminecă în 12 Mai c. pe frumosul hipodrom dela Băneasa pe o ploaie torențială dar în fața unui imens public ce cu toată vremea rea popula tribunele și câmpul. Marele nostru premiu ce datează dela 1875 în valoare de 3000 lei pe acele vremuri și purta

numele de **Pr. București**, astăzi s'a ridicat la frumoasa sumă de 33.200 lei. La plecare s'au prezintat 7 concurenți și anume: **Zori-de-zi, Hurrah, Farfara și Meli-Melo**, reprezentanți ai cazacei tricolore a dlui Alexandru Marghiloman, **Fo-Fo** trimis special de d. G. Negropontes dela Budapesta, **Bosfor** al dlui Al. Zisso și **Dâlga** a dlui D. Martinovici. Pământul desfundat din cauza ploilor a făcut ca alergarea să fie foarte înceată și parcursă în 2' și 53", cailor îngropându-li-se copitele în pământ. Victoria a fost de partea lui **Zori-de-zi** al dlui Alex. Marghiloman care a bătut foarte ușor cu 7 lungimi pe **Fo-Fo** al dlui G. Negropontes sosit al doilea, **Meli-Melo** la o jumătate lungime al treilea, ceilalți concurenți rămânând departe în ordine, **Hurrah, Farfara, Bosfor și Dâlga**. Victoria tricolorului a fost primită cu mare entuziasm și cu un ropot de aplauze de imensul public, care a făcut o manifestație de simpatie harnicului crescător dela Albatros (Buzău). Alergările au fost onorate cu prezența AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Carol și a AA. LL. RR. principesele Elisabeta și Maria.

— Duminecă 19 Mai se alegă marele premiu al **Jocey-Clubului** (2300 metri, 31.200 lei). Sunt înscriși 23 de cai printre care figurează și doi cai dela Budapesta anume: **Lord** ar. 3 ani al dlui Victor Mautnez von Markoff și **Duc** al dlui L. Egyedy. La timp vă voi comunica rezultatul.
George M. Moiescu.

CRONICA SOCIALA

Dela despărțământul „Gherla” al Asociațiunei. Despărțământul „Gherla” al Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român va ține *adunarea generală anuală* la 22 Iunie a. c. la 4 ore d. a. în sala școlii gr. cat. din *Minthiul Gherlei*, cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Alegerea unei comisii pentru verificarea reza procesului verbal.
3. Raportul comitetului cercual despre activitatea sa.
4. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea raportului.
5. Alegerea unei comisii pentru incasarea taxelor și înscrierea de membri.
6. Prelegere populară.
7. Raportul coimsiilor alese seb nr. 4 și 5.
8. Conferență.
9. Alegerea alor 2 delegați pentru adunarea generală a Asociațiunei.
10. Eventuale propuneri.
11. Alegerea directorului și a comitetului despărțământului în sensul paragrafului 34 al regulamentului pentru afacerile despărțământelor.
12. Inchiderea adunării.

La această adunare sunt invitați și rugați să participe toți membrii Asociațiunei locuitori pe teritoriul despărțământului „Gherla”, cum și toți, cari doresc promovarea culturii poporului de pe teritoriul acestui despărțământ și vreau să conlucre la aceea.

Gherla, la 20 Maiu 1913.

Dr. Petru Fabian,
dir. desp.

Dr. Vasile Moldovan,
secr. desp.

Cu ocaziunea adunării generale a despărțământului „Gherla” al Asociațiunei se va aranja *petrecere cu joc*. Venitul este destinat în favorul despărțământului „Gherla” al Asociațiunei și al bibliotecii populare din Minthiul Gherlei. Inceputul la 7 jum. ore seara. Prețul de intrare de persoană 1 cor, 60 fil.

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marcovásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de preț

Bibliografie.

„Revista politică și literară” pe o estensiune de 32 pag. cuart mare, ediție de lux, apare în al V-lea an de existență la Blaj (Balázsfalva) sub conducerea dlui Aurel Ciato și cu colaborarea celor mai distinși scriitori dela noi și din România.

Conține articole de știință politică, sociologie, filosofie, istorie etc. precum și o îngrijită și însemnată parte de literatură frumoasă.

Bogate informațiuni și cronici: politice, literare, sociale, artistice și economice.

Este unica revistă în acest gen la noi. Apare odată pe lună.

Costul abonamentului pe un an 12 cor.

În România și străinătate pe un an 20 cor.

Numere de probă la cerere se trimit gratuit.

La *Librăria Tribunei* se află de vânzare următoarele cărți:

Proba cuceririi Silistrei și cadrilaterului de Români. Document autentic, francez din 1595. Tradus de Ion Catina (1913). Prețul Cor 2 + 10 fil. porto. Recom. 35 fil.

Edgar Allan Poe. Nuvele alese. Traduse din englezește de Z. Achimescu. Prețul cor. 1 + 10 fil. porto. recom. 35 fil.

Mircea C. Demetriad. Visul lui Ali. Poemă fantastică în 8 icoane. Prețul cor 2 + 20 fil. porto.

Rodica. Culina. (Cea mai nouă carte de bucate.) 1913. Prețul cor. 3 + 20 fil. porto. Recomandat 45 fil.

Dr. Eraclie Sterian. Cum putem mări cantitatea de viață și paradoxele longevității (a 5-a mie). 1913. Prețul cor. 1.50 + 20 fil. porto. Recom. 45 fil.

Ion Dragoslav. Volintirii. Prețul cor. 1.80 + 20 fil. porto.

POSTA REDACTIEI.

Maria din Ocna. Trebuie să înveți întâi limba și ortografie.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCİAR ROMÂN DIN BUCUREȘTI.

ANUNT.

Se aduce la cunoștința D-ilor detentori de Scrisuri funciare rurale 4% și 5%, că plata cuponului de Iulie 1913, precum și a Scisurilor esite la Sortii la Tragera din Aprilie a. c., se va face cu incepere de Miercuri 22 *Maiu* (4 *Iunie* a. c.) în toate zilele de lucru, dela orele 11—3, afară de Joia și Sâmbăta, zile rezervate numai pentru preschimbarea titlurilor cărora li-s'au terminat cuponele.

DIRECTIUNEA.

DIAMANT FERENCZ

electrician, magazin de candelabre Arad, str. Deák-Ferencz nr. 7. (Di 336—41).

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificiali fără pod **CLUJ—KOLOZSVAR**

(La capătul străzii Jókal, în casa proprie.) Pune dinți și cu plătiri în rate favorabile,

Ordinează ziua întreagă.

(97—)

Moșie de arândat.

Biserica Sf. Nicolae din Brașov, dă în arândă pe 9 (nouă) ani consecutivi, începând din 23 Aprilie vechi 1914:

Moșia Cacalechii vechi e Reda Barbului sau „Sudiții”

din plasa Câmpului, Județul Bezeu, România prin licitare publică verbală, admise fiind și ofertele închise. *Licitarea se va ținea Duminică în 16 Iunie vechi 1913 la 11 ore a. m. în sala de ședințe a Comitetului parohial dela biserica Sf. Nicolae din Brașov.* Ofertele închise, însoțite de o garanție provizorie în sumă de Lei 5000 (cinci mii lei), se vor trimite la adresa prezidentului Dr. Vasile Saftu, protopop, până în prețuia licitării, sau i-se vor preda în sala de ședințe, înainte de începerea licitării. La cerere trimitem condițiile de licitare. Co. 1150.

Com. par. dela Biserica rom. ort. răs. Sf. Nicolae din Brașov.

Dr. Vasile Saftu, protopop, prezident.

Ioan Priscu, paroh, secretar.

SANATORIUL — „SANITAS”

INSTITUTUL ȘI CAMINUL FIZICO-DIETETIC în VERSEZ (VĂRȘET). Ungaria de sud.

Medic dirigente: **Dr. L. MÉHEȘ.**

Sa 1096

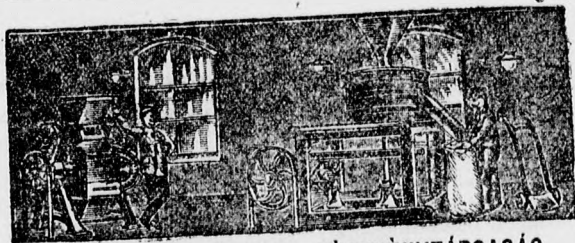
Sanatoriul este construit după modelul sanatoriilor moderne din străinătate. Cură individuală după sistemul **Dr. Lahmann.** Băi de lumină electrică, băi de aer și soare, toate metodele de întreținere a apei, băi medicinale. Cure dietetice, cură de struguri. Institutul medical, care dietetice, este provăzut cu parcs și se află la poalele dealurilor, este provăzut cu parcs și colibe aeriene și este deschis tot anul. La dorință se trimite prospecte. Sezonul principal **Mai—Octombrie** — **PRETURI MODERATE.**

I CUTIE

cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptușea de hârtie satinată

3 COROAONE

De vânzare la librăria și papetăria **PICHLER SANDOR** ARAD, piața Szabadság, nr. 1.

MOTOR- ÉS GÉPGYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST.

BIROU: VI. str. Podmaniczky nr. 61. TELEFON: 85—29. FABRICA: V., str. Váci 86. TELEFON: 175—16.

EXECUTĂ: aranjamente, reparări și îngrijiri, MOTOARE cu benzină, oleu brut, absorbitoare de gaz și gaz în scopuri industriale și economice.

Reparări de mașini, foraminare, cu autogen, lucrări de strângărit, transmisii, aranjament pentru mori, pompe, mașini economice și aranjamente electrice, reparări de automobile, suluri pentru mașini, basenuri pentru apă și orice lucrări în această branșă.

DEPOZIT PERMANENT DE AUTOMOBILE NOU ȘI UZATE

Mo 611

Ochiri de găină, bătătură, întărituri, nișeluri, dispar în timp de 48 ore dacă folosești „CANNABIN”.

1 sticlă . . . . . 1.40 cor.
3 sticle, porto plătit 3.—

Se capătă la farmacia:

Dr. FLESCHE E., Győr, XIII.

La 997

A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 41. sz.

Se 125—60

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerciale fine, cu brillante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerciale și ceasuri, pe lângă garanță. **Prețuri solide! — Serviciu prompt!**

În **depozitul meu de piane** înființat de mine la 1850 și condus și acum de mine în Arad, strada Deák Ferencz 28 (în casa proprie). Țin în depozit piane vechi și noi.

PIANE PIANINE ȘI HARMONI

în culoare cafenie neagră și mat. Lucrate după sistemele-modele ale celor mai renumite fabrici cu mecanism englez și vienez, cu 3 pedale îmbrăcate în fier triplu.

Țin în depozit fabricatele: Bösendorfer, Ehrbar, Stingl, Koch și Korselt, Thek, Lanberger și Gloss Petrof, Haútay, Neuburger, Hoffmann, Czerny, Pattart, Luner, Richter, Frödl, Cramerr-Mayer, Ast, Beregszászi, Stelzhammer. — **Piane spre lu-chiriare lunar dela 10 cor. în sus.** Acordările le face specialistul meu d. Henrik Ehrbar. Taxa pentru acordare în oraș centru 2 cor., suburbii 3 cor., provincie după învoială. — Orică comandă, acordare ori reparare rog să se trimită la adresa

(Kl. 85. — 12)

KRISPAN JÓZSEF PRAVĂLIE DE PIANE
ARAD, DEÁK FERENCZ-UTCA Nr. 28.

IULIUS STEIGER

lăcătuș pentru zidiri și de lucrări de artă
SIBIIU-NAGYSZEBEN, Reisper-gasse 16.

Aduce la cunoștința on. public din loc și din provincie, că atelierul său existent de 16 ani l-a amplificat cu St 1048

atelier de reparare p. cumpene.

Execută cumpene zecimale, centimale, — cu pod și cu balans, precum și reparări cu specialitate și precizie, cu prețuri moderate.

Primește spre executare orice fel de lucrări în această branșă. —
:: Lucrări excelente, serviciu prompt și conștiințos. ::

JÁNOSI KÁROLY,

grădinar artistic.

Execută proiecte pentru grădini, piețe, parcuri mari, împodobirea străzilor cu arbori, precum și înființarea și îngrijirea peste vară a parcurilor; organizarea grădinilor și a parcurilor în stil modern francez sau englez, corespunzător tuturor cerințelor moderne, apoi înființarea și îngrijirea terenurilor de laron-tennis și p. sporturi. Distins pentru înfrumusețarea cu flori a balcoanelor și ferestrelor.

Mare asortiment de flori în oale și de rose.
Stabilimentul ARAD, str. LAHNER GYÖRGY nr. 8.

la 1137

Pălării pentru femei și pentru fete

mai ieftin se pot cumpăra dela

magazinul Fabricii de pălării

în ARAD, strada Forray, (Palatul cont. Hunyadi).

Prețuri fixe de fabrică!

Străformări moderne se execută prompt.

Ha 1136

Plugul „JURENAK”

brevetat

mecanism simplu,
intrebuintare ușoară,
regulare ușoară,
cu aproape 50% ară mai mult,
” ” 30% reclamă mai puțină putere,
este cel mai perfect și este plugul viitorului,

(Ju 425)

Catalog de prețuri trimite cu plăcere:

„Jurenák” szab. ekegyár részvénytárs. Marosvásárhely.

Fabrica nouă de OROLOAGE DE TURN Szánthó Gyula

Nagyvárad, Damjanics-u. 30.
fabricant de oroloage pentru turnuri

(Casa proprie).

Recomandă introducerea admirabilelor oroloage de aramă, cari trebuiesc trase tot la 2 zile odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și casărmi. Se pregătesc oroloage pentru prețuri convenabile, garanție pe mai mulți ani. Repararea oroloagelor de turn se execută cu minișitate. Sa 88

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA” (purgativul de fier) ^{a lui} SÁNDOR,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare cari sunt luate de ele și prin aceasta împiedică învierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârșiri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 250 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fier „LAXA” va fi permanentă dacă deodată cu ea folosim

„Regenolul” balsam de stomac ^{a lui} SÁNDOR

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fileri. Originalul „LAXA” și „REGENOLUL” se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN

farmacist în Erdőscentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572—)

CEL MAI BUN ȘI MAI IEFTIN ASORTIMENT pentru
roa ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile gr. or. române și sârbaști.

Anume: Odăjdii colorate și negre, acoperiminte, prapori mari, steaguri pentru biserici, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfințe, icoane ruse și de toffelul, icoane istorice, etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfințe pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălării preoțești.

Haine pentru domni preoți, brăne și camilafce. Pregătesc bine și prompt vestiminte preoțești, căci am un croitor foarte isteț. La dorință dan detalieri și toffelul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi serviți in modul cel mai bun, căci am numai materii de prima calitate și cea mai bună, dar vând mai ieftin ca ori unde in alt loc Comande ezeut momentan in modul cel mai prompt și conștientos

CATALOG ILLUSTRAT TRIMIT GRATUIT.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

Strada Duna n-rul 10, (Casa proprie.)

Mierzinsky Ferencz

atelier fotografic

TIMIȘOARA-FABRICĂ, buev. Andrassy nr. 12.

Lucrări fotografice excelente, înmăriri în acvarelă platină, oleu și argint bronz după oricare tablou. Specialități: fotografii de copii și grupuri, precum și toffelul de lucrări în aceasta branșă, cu prețuri foarte moderate, execuție elegantă. Seara fotografieri la lumină electrică. Telefon 13-41.

(Mi 649-)

Hlobil János

Primul institut cu putere electrică in Lugoj pentru văpsirea stofelor, curățirea chimică a îmbrăcămintelor — și spălarea cu aburi —

LUGOJ, str. Bisericii 6.

TELEFON: 218.

Primește toffelul de comande pentru văpsirea și curățirea hainelor de bărbați, dame și copii; precum și spălarea gulerilor, manșetelor, perdelelor și călcarea lor pe lângă prețuri ieftine. Comandele din provincie se ezeută prompt și conștientos. (Ho 534-30)

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

Ve 847-156 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

buev. Andrassy nr. 28

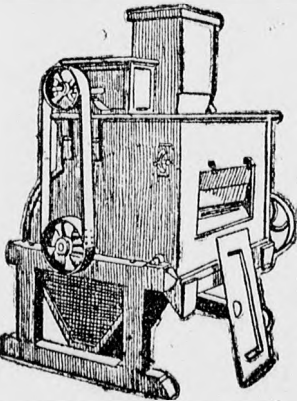
(Temeșvár) Cetate-Eszláros, Hunyad-u. nr. 10.

Kutsera István

instalator de mori

SZABADKA,

Vesselényi-u. nr. 667.

Ezeută și instalează aranjamente complete de mori și fabrici in provincie. Face planuri singur ori după model, construiește mașini p. mori și p. fabricii struiește mașini p. mori și p. fabricii precum și ciururi p. bucate, elevatoare, curățitoare, de arpăcași și site p. alcaliu; străfornea a, după plan propriu sau modele, prompt și conștientos, mori și fabricii. Magazin permanent de modele p. ntru lucrări de orice branșă. Planuri și prospecte gratis. Pentru comande in provincie merg la fața locului pe cheltuiala proprie. Telefon 279 (Pu 843-39)

SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinchigiu și mier.

BUDAPEST, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește toffelul de lucrări de tinchigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, canne pentru olei, laek ori petrolu, faele, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog trimit gratuit și franco.

Mobile in toate stilurile moderne

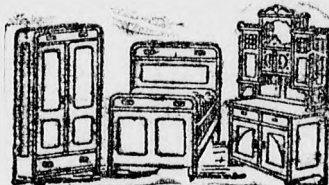
cea mai solidă executare

pe lângă garanță recomandă

EMIL PETRUȚIU

fabrică de mobile

— Telefon nr. 47 cu legătură in întreg comitatul. —

SIBIU

Salzgasse n-rul 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărare.

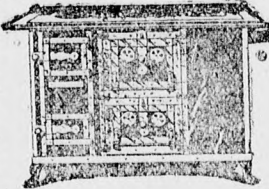
P 184-60

LEOPOLD KÖRBER

atelier pentru aranjamente cu gaz, apa ducte și canalizare, lăcătar artistic pentru mașini, motoare și edificii

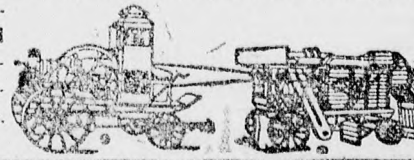
MEDIAȘ (MEDGYES)

strada Alsó Kovács nrul 23.

Ezeută toffelul de lucrări in branșă zi lăriei și lăcătușeriei precum și ferălii pentru zidări noi, porți de fier, balcoane-trepte, garduri pentru morminte și mașine de gătit. — Reparează pe lângă garanță orice fel de mașini agricole, motoare, mașini de cusut, biciclete, cum-pene, vetre de fier și matrațe de fier, din material foarte bun — cu prețurile cele mai convenabile.

K 464

„IULIA” institut de credit și economii soc. pe acții în Alba-Iulia.

PROSPECT.

Adunarea generală a institutului de credit și economii „Iulia” ținută la 17 Martie 1913 st. n. a hotărât urcarea capitalului de acții dela 100.000 c. la 200.000 c. prin o emisiune nouă, respective, a 3-a emisiune, de 1000 acții în valoare nominală de 100 coroane, autorizând direcțiunea cu executarea acestui concluz și a face toți pașii împreună cu urcarea capitalului prin noua emisiune. Direcțiunea pe baza concluzului exmite următorul prospect de emisiune:

1. Capitalul societar se urcă dela 100.000 cor. la 200.000 coroane prin emisiunea de 1000 acții à 100 coroane nominal.

2. a) Acționarii vechi eventual erezii legali a acelora întrucât subscriu numai atâtea acții nouă, câte au avut vechi, plătesc după o acție prețul nominal de 100 coroane.

b) Pentru o acție cedată prin opțiune de un acționar vechiu unui acționar vechiu se solvește așiderea 100 coroane.

c) Acțiile nevândute — nesubscrise se pot opta, cu preferință însă de acționarii vechi cu 130 coroane în proporție cu acțiile, cari le posed ca acționari induși în registrul acționarilor.

d) Acționarii noi — adică neacționarii, plătesc pentru fiecare acție 200 coroane.

3. La subscrierea acțiilor au preferință acționarii vechi induși în registrul acționarilor până inclusiv 17 Martie 1913 st. n., sunt însă datori a se declara referitor la opțiune până în 1 Septembrie 1913, căci la dintră își pierd dreptul de opțiune.

În cazurile amintite în punctul 2. litera c) și d) din prețul de emisiune suma de 100 coroane se adaugă la capitalul de acții, iar restul după subtragerea speselor de emisiune, la fondul general de rezervă.

4. Termenul de subscriere pentru acționarii vechi și noi se stabilește dela 1 Iunie 1913 până la 1 Septembrie 1913.

5. Prețul acțiilor se solvește în următoarele rate și termene:

La acțiile cu 100 coroane.

- a) 20 cor. la subscriere.
- b) 20 cor. dela 1 Septembrie până la 1 Noembrie 1913.
- c) 20 cor. dela 1 Septembrie până la 1 Ianuarie 1914.
- d) 20 cor. dela 1 Ianuarie până la 1 Martie 1914.
- e) 20 cor. dela 1 Martie până la 1 Maiu 1914.

La acțiile cu 130 coroane.

- a) 20 coroane la subscriere.
- b) 20 cor. dela 1 Septembrie până la 1 Noembrie 1913.
- c) 20 cor. dela 1 Nov. până la 1 Ian. 1914.
- d) 20 cor. dela 1 Ian. până la 1 Martie 1914.
- e) 50 cor. dela 1 Martie până la 1 Maiu 1914.

La acțiile cu 200 coroane.

- a) 40 cor. la subscriere.
- b) 40 cor. dela 1 Sept. până la 1 Nov. 1913.
- c) 40 cor. dela 1 Nov. până la 1 Ian. 1914.
- d) 40 cor. dela 1 Ian. până la 1 Martie 1914.
- e) 40 cor. dela 1 Martie până la 1 Maiu 1914.

Stă însă în voia acționarilor a plăti deodată mai multe rate sau întreg prețul acțiilor.

6. După sumele solvite, și cari se vor cuita în titluri provizorii primesc acționarii 5% dobândă, iar pentru ratele neplătite solvosc 6% interese de întârziere.

Dacă una sau mai multe rate nu se plătesc la termen, se aplică §. 5 din statute adică se provoacă acționarul de 3 ori tot la 4 săptămâni a achita prețul și în caz, că nici atunci nu solvește, se pierd ratele plătite în favorul fondului de rezervă, acțiile rămase neplătite se declară de nimicite și în locul lor se exmit acții nouă sub aceiași numeri, cu prețul de 200 cor.

7. Acțiile nouă se vor libera numai după plățirea prețului întreg.

8. Acțiile din emisiunea nouă vor participa la toate drepturile institutului adică vor intra în dreptul acțiilor vechi numai cu 1 Ianuarie 1915.

9. Despre plasarea acțiilor neoptate și nesubscrise — în termenul mai sus stipulat — decide și dispune direcțiunea. Tot direcțiunea va fixa la acțiile acestea prețul, ratele, și termenele de plată. Alba-Iulia, în 12 Aprilie 1913.

DIRECȚIUNEA

institutului de credit și economii „Iulia”
societate pe acțiuni.

„IULIA” takarék- és hitelintézet részvénytársaság Gyulafehérvárt.

PROSPECTUS.

„Iulia”, takarék és hitelintézet részvénytársaság, 1913. március hó 17-én megtartott közgyűlése, elhatározta, a 100.000 korona alptőkének, 200.000 koronára való felemelését, egy új kibocsátás, illetve a 3.-ik kibocsátás által 1000 részvény 100 korona névértékben, felhalmazzatván az igazgatóság, ezen határozat keresztülvitelével, az összes szükséges lépések megtételével, az alaptőke felemelésére, egy új részvénykibocsátás által.

Az igazgatóság ezen határozat alapján, kiadja, a következő kibocsátási prospectust (tervezetet.)

1. Az alaptőke felemeltetik 100.000 koronáról 200.000 koronára. 1000 részvény 100 korona névértékű kibocsátás által.

2. a) A régi részvényesek, esetleg ezeknek törvényes örökösei, amennyiben aláírnak annyi új részvényt, a hány régi részvényt bírnak, fizetnek egy részvény után, a névértéket 100 koronát.

b) Egy régi részvényes által, egy régi részvényesnek aláírási joggal cedált egy részvénye után, hasonlóképp 100 korona fizetendő.

c) Elnemadott, alánemirt részvények, aláírhatók elővételi joggal, csakis a régi részvényesek által, 130 koronával, azon részvényeik arányában, amelyeket az intézet részvénykönyveiben bevezetve mint részvényesek bírnak.

d) Az új részvényesek, illetve a nem részvényesek, fizetnek minden egyes részvény után 200 koronát.

3. A részvények aláírásánál elővételi joggal bírnak, a részvénykönyvben 1913. március hó 17.-ig bezárólag u. n. sz. bevezetett régi részvényesek, kötelesek azonban az aláírási jogukra vonatkozólag 1913. szeptember hó 1.-ig nyilatkozni, ellenkező esetben aláírási jogukat elvesztik.

A 2.-ik pont c) és d) betűk alatt megemlített esetekben, kibocsátási árból 100 korona összeg, a részvénytőkéhez, a hátralék pedig a kibocsátási költségek levonása után, az általános tartalék alaphoz csatoltatik.

4. Az aláírási időpont a régi, és új részvényesek részére megállapítottatik 1913. június hó 1.-től 1913. szeptember hó 1.-ig.

5. A részvények árai a következő részletek és időpontban fizetendők:

100 koronás részvényeknél.

- a) 20 korona az aláírásnál.
- b) 20 korona 1913. szeptember 1-től 1913 november 1-ig.
- c) 20 kor. 1913. november 1-től 1914. január 1-ig.
- d) 20 kor. 1914. január 1-től 1914. március 1-ig.
- e) 20 kor. 1914. március 1-től május 1-ig.

130 koronás részvényeknél.

- a) 20 korona az aláírásnál.
- b) 20 kor. 1913 szeptember 1-től 1913 november 1-ig.
- c) 20 kor. 1913. november 1-től 1914. január 1-ig.
- d) 20 kor. 1914. január 1-től 1914. március 1-ig.
- e) 50 kor. 1914. március 1-től 1914. május 1-ig.

200 koronás részvényeknél.

- a) 40 korona az aláírásnál.
- b) 40 kor. 1913. szeptember 1-től 1913. november 1-ig.
- c) 40 kor. 1913. november 1-től 1914. január 1-ig.
- d) 40 kor. 1914. január 1-től 1914. március 1-ig.
- e) 40 kor. 1914. március 1-től 1914. május 1-ig.

Megengedhető azonban a részvényeseknek, egyszerre több részleteknek, vagy az egész értékét a részvényeknek kifizetni.

Azon összegek után amelyek előleges címletenként lesznek nyugtatóványozva, a részvényesek 5% kamatot kapnak, a nemfizetett részletek után pedig 6% késedelmi kamatot fizetnek.

Ha egy, vagy több részlet a maga idejében nem lesz kifizetve, alkalmazást nyer az alapszabály 5. §-a, vagyis a részvényes felhívatik, 3-szor 4 hetenként, az ár kifizetésére, és azon esetben, ha akkor sem fizetne, a már fizetett részleteket a tartalék alap javára elveszti, a hátramaradt kinemfizetett részvények megsemmisítetteknek nyilvánítottatnak, és helyükbe új részvények ugyanazon szám alatt 200 korona árban kibocsátatnak.

7. Az új részvények csakis az egész ár kifizetése után adatnak ki.

8. Az új kibocsátásból eredő részvények részesedni fognak az intézet összes jogaiban, vagyis a régi részvényesek jogaiban, csakis 1915. január hó 1-én fognak lépni.

9. A fent jelzett időpontig nemkívánt és alánemirt részvények elhelyezéséről az igazgatóság fog határozni és rendelkezni. Ugyiszintén az igazgatóság fogja ezen részvényeknél az árat, a részletek és a fizetési időpontot megállapítani.

Gyulafehérvár, 1913. április hó 12-én.

„IULIA”
takarék- és hitelintézet részvénytársaság
igazgatósága.